

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra řízení

Diplomová práce

Lisabonská strategie a Strategie Evropa 2020

Ester Kozlovská

© 2012 ČZU v Praze

!!!

**Místo této strany vložíte zadání diplomové práce.
(Do jedné vazby originál a do druhé kopii)**

!!!

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Lisabonská strategie a Strategie Evropa 2020." jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.listopadu 2012

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu práce Ing. Mgr. Danielovi Tothovi, Dr. za cenné rady při konzultacích diplomové práce a jeho zájem o problematiku Evropské unie.

Lisabonská strategie a Strategie Evropa 2020

The Lisbon Strategy and the Strategy Europe 2020

Souhrn

Každá současnost vychází z minulosti, proto je v úvodu diplomové práce stručně popsán proces integrace od Smlouvy o Evropském společenství pro uhlí a ocel k Lisabonské reformní smlouvě. Hlavní část práce je věnovaná rozboru již ukončené Lisabonské strategie a současné Strategie Evropa 2020. Komparací těchto strategií je vyhodnocen současný stav Evropské unie, silné a slabé stránky tohoto společenství. Praktická část práce je zaměřená na postavení České republiky v Evropské unii, plnění vybraných cílů se zaměřením na politiku zaměstnanosti. Závěrem jsou doporučení pro zefektivnění politiky zaměstnanosti České republiky.

Summary

Each presence is based on the past, thus at the beginning of the thesis there is a brief description of the integration process starting with European Community for Coal and Steel and ending with the Lisbon Reform Treaty. The main part of the thesis is devoted to analysis of the already completed Lisbon Strategy and the present Strategy Europe 2020. By comparison of these strategies the current state of the European Union, the strengths and weaknesses of this community are defined. The practical part of the thesis is focused on the position of the Czech Republic in the European Union, on the implementation of chosen targets with focus on an employment policy. At the end, recommendations for more effective employment policy in the Czech Republic take place.

Klíčová slova: Evropská integrace. Evropské společenství. Evropská Unie. Jednotný trh. Hospodářská integrace. Měnová integrace. Lisabonská strategie. Strategie 2020. Míra zaměstnanosti. Aktivní politika zaměstnanosti.

Keywords: European integration. European Community. European Union. Single Market. Economic integration. Monetary integration. Lisbon Strategy. Strategy 2020th. Employment rate. Active employment policy.

Obsah

OBSAH	6
1 ÚVOD	9
2 CÍLE PRÁCE A METODIKA	11
3 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	12
3.1 VÝVOJ EVROPSKÉ INTEGRACE	12
3.1.1 MOTIVY EVROPSKÉ INTEGRACE	12
3.1.2 HISTORIE EVROPSKÉ INTEGRACE	13
3.2 LISABONSKÁ STRATEGIE	16
3.2.1 CÍLE LISABONSKÉ STRATEGIE	17
3.2.1.1 EKONOMICKÝ PILÍŘ LISABONSKÉ STRATEGIE	18
3.2.1.2 SOCIÁLNÍ PILÍŘ LISABONSKÉ STRATEGIE	20
3.2.1.3 ENVIRONMENTÁLNÍ PILÍŘ LISABONSKÉ STRATEGIE	20
3.2.2 ŘÍZENÍ LISABONSKÉ STRATEGIE	21
3.2.3 HARMONOGRAM LISABONSKÉ STRATEGIE	22
3.3 ZREVIDOVANÁ LISABONSKÁ STRATEGIE	23
3.3.1 KOKOVA ZPRÁVA	23
3.3.2 NOVÁ STRUKTURA LISABONSKÉ STRATEGIE	25
3.4 HODNOCENÍ LISABONSKÉ STRATEGIE	28
3.5 STRATEGIE EVROPA 2020	29
3.5.1 CÍLE STRATEGIE EVROPA 2020	29
3.5.1.1 NÁRODNÍ CÍLE STRATEGIE EVROPA 2020	31
3.5.2 ŘÍZENÍ STRATEGIE EVROPA 2020	31
3.5.3 HARMONOGRAM STRATEGIE EVROPA 2020	34
3.6 SROVNÁNÍ LISABONSKÉ STRATEGIE A STRATEGIE EVROPA 2020	35
4 VLASTNÍ PRÁCE	36

4.1	ČESKÁ REPUBLIKA A STRATEGIE EVROPSKÉ UNIE	36
4.2	POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	37
4.2.1	TRH PRÁCE V ČESKÉ REPUBLICE	37
4.2.1.1	MÍRA ZAMĚSTNANOSTI EKONOMICKY AKTIVNÍHO OBYVATELSTVA VE VĚKU 20 – 64 LET	39
4.2.1.1	MÍRA ZAMĚSTNANOSTI ŽEN	44
4.2.1.3	MÍRA ZAMĚSTNANOSTI STARŠÍCH PRACOVNÍKŮ	49
4.2.1.4	MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI MLADÝCH OSOB VE VĚKU 15 – 24	53
4.4	AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI	57
4.4.1	AKTIVNÍ POLITIKA ČESKÉ REPUBLIKY	57
4.4.2	AKTIVNÍ POLITIKA NĚMECKA.....	59
4.4.3	AKTIVNÍ POLITIKA TRHU PRÁCE NA SLOVENSKU	60
5	ZHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ A DOPORUČENÍ.....	62
5.1	DOPORUČENÍ PRO ČESKOU REPUBLIKU V OBLASTI ZAMĚSTNANOSTI.....	63
	ZÁVĚR	65
	SEZNAM LITERATURY:	67
	PŘÍLOHA Č. 1: CÍLE STRATEGIE EVROPA 2020.....	I
	PŘÍLOHA Č. 2: MÍRA ZAMĚSTNANOSTI EU - CÍL LISABONSKÉ STRATEGIE.....	III
	PŘÍLOHA Č. 3: MÍRA ZAMĚSTNANOSTI EKONOMICKY AKTIVNÍHO OBYVATELSTVA V LETECH 2000 – 2011.....	IV
	PŘÍLOHA Č. 4: MÍRA ZAMĚSTNANOSTI ŽEN V EU V LETECH 2000 – 2011.....	V
	PŘÍLOHA Č. 5: MÍRA ZAMĚSTNANOSTI MUŽŮ V EU V LETECH 2000 – 2011.....	VI
	PŘÍLOHA Č. 6: MÍRA ZAMĚSTNANOSTI STARŠÍCH PRACOVNÍKŮ V EU VE VĚKU 55 – 65. VII	
	PŘÍLOHA Č. 7: MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI MLADÝCH LIDÍ (MÉNĚ NEŽ 25 LET)	VIII

Seznam grafů:

Graf č. 1: Míra zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva v ČR	42
Graf č. 2: Míra zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva v Německu	42
Graf č. 3: Míra zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva na Slovensku	43
Graf č. 4: Srovnání zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva v ČR, SRN, SK a EU v letech 2005 – 2011	44
Graf č. 5: Míra zaměstnanosti žen v ČR	46
Graf č. 6: Míra zaměstnanosti žen v Německu	47
Graf č. 7: Míra zaměstnanosti žen na Slovensku	47
Graf č. 8: Srovnání zaměstnanosti žen v ČR, SRN, SK a EU v letech 2005 – 2011	48
Graf č. 9: Zaměstnanost mužů v ČR, SRN, SK EU v letech 2005 – 2011	49
Graf č. 10: Míra zaměstnanosti starších pracovníků v České republice	51
Graf č. 11: Míra zaměstnanosti starších pracovníků v Německu	51
Graf č. 12: Míra zaměstnanosti starších pracovníků na Slovensku	52
Graf č. 13: Srovnání zaměstnanosti starších pracovníků 2005 – 2011	53
Graf č. 14: Míra nezaměstnanosti mladých lidí v České republice	55
Graf č. 15: Míra nezaměstnanosti mladých lidí v Německu	55
Graf č. 16: Míra zaměstnanosti mladých lidí na Slovensku	56
Graf č. 17: Srovnání zaměstnanosti mladých lidí 2005 – 2011	57

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1: Evropský semestr	33
Obrázek č. 2: Míra zaměstnanosti EU (20-64 let)	40
Obrázek č. 3: Zaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva v EU – rok 2011	41
Obrázek č. 4: Míra zaměstnanosti v EU podle pohlaví	45
Obrázek č. 5: Zaměstnanost starších pracovníků v EU – rok 2011	50
Obrázek č. 6: Míra nezaměstnanosti mladých (15 – 24) a skladba mladých nezaměstnaných podle délky trvání nezaměstnanosti v EU	54

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1 : Plnění cíle míry zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva	44

1 Úvod

Snaha o spojování národů se objevovala už od samotného osídlení Evropy. Počátek novodobé evropské integrace přišel po druhé světové válce, kdy vyčerpaná Evropa stála o mír a hospodářskou stabilitu. V té době se Evropa rozdělila na Západ a Východ. Státy západní Evropy nechtěly opakovat historické chyby. Kromě mírových jednání začali jednat o společné politice. Od hospodářské spolupráce, přes společnou celní politiku, jednotnou měnu se Unie dostala po více než padesáti letech k řešení jednotné ústavy.

Je to dobře nebo špatně? Co vše by měl být společné a o čem by si měli státy rozhodovat státy sami? To jsou otázky, které jsou často kladeny v případech, kdy se narazí na určitou slabinu EU. Evropská unie má kromě silných stránek také místa slabá. Na přelomu nového tisíciletí se slabiny týkaly především vysoké míry zaměstnanosti. V roce 2000 bylo v EU 15 miliónů nezaměstnaných. Další slabou stránkou byla nedostatečná rozvinutost sektoru služeb, které vytváří nejvíce pracovních míst, kvalifikační propast v informačních a komunikačních technologiích. Pracovní potenciál v zemích EU není stoprocentně využitý a tím pádem stagnuje ekonomický růst. Taktéž výzkumná a inovační činnost v porovnání s USA či Japonskem je na nižší úrovni. Potenciál v Evropě určitě je, jen je potřeba ho maximálně využít. Evropská rada proto v roce 2000 v Lisabonu odsouhlasila **Lisabonskou strategii** s cílem eliminovat slabé stránky EU a plánem vybudovat z Unie „nejlepší“ ekonomikou světa.

„Evropská unie se stane do roku 2010 nejkonzurenceschopnějším a nejdynamičtějším, na znalostech založeným hospodářským prostorem světa..., prostorem, který je s to dosahovat trvalého hospodářského růstu, prostorem s početnějšími a lepšími pracovními místy a větší soudružností.“¹

Cíle Lisabonské strategie byly velmi ambiciózní. I když se nepodařilo splnit její hlavní cíle, strategie přinesla řadu pozitivních efektů. Jedním z vlivů, díky kterému se nezdařilo splnit cíle Lisabonské strategie, byla ekonomická krize. Krize přišla do Evropy v roce 2009 a znehodnotila dosavadní hospodářský a sociální pokrok a odhalila strukturální nedostatky v hospodářství Evropy.

V roce 2010 nahradila Lisabonskou strategii nová strategie, Strategie Evropa 2020. Rok 2010 se měl stát novým začátkem pro Evropu. Cíle této strategie jsou ambiciózní

---

¹ KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost*, s. 12

stejně jako u strategie předchozí, ale podle J. M. Barossa jsou dosažitelné. Oproti Lisabonské strategii jsou cíle Strategie Evropa 2020 přesně kvantifikované a průběžné plnění je kontrolováno nejen vládou na národní úrovni, ale také vládou na úrovni evropské. Zainteresovanost každé členské země je nezbytná.

„Evropa může uspět pouze tehdy, bude-li jednat kolektivně – jako Unie. Potřebujeme strategii, která by přispěla k tomu, abychom z krize vyšli posíleni, a která by z EU učinila inteligentní a udržitelnou ekonomiku podporující začlenění a vykazující vysokou úroveň zaměstnanosti, produktivity a sociální soudružnosti.“²

Není jednoduché posoudit na začátku platnosti aktuální strategie její úspěšnost. V posledních měsících plní téma Evropské unie titulní stránky všech zpravodajů, diskutují nejen novináři, politici a ekonomové, ale také běžní občané. Hlavními tématy jsou budoucnost Eura, slabé ekonomiky některých států a smysl Evropské unie. Účelem Strategie Evropa 2020 je překonat krizi, zajistit obyvatelům Unie dostatek pracovních míst a lepší životní úroveň. Aktuálním tématem není rozvoj EU, nýbrž její udržení a loajalita jednotlivých členských států. Zejména z tohoto důvodu je nutný společný postup jednotlivých států při řešení otázek týkající se budoucnosti Unie.

---

² Dokument COM (2010) 2020 v konečném znění, Sdělení Komise, *Evropa 2020, Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*, s. 5

2 Cíle práce a metodika

Cílem práce je stanovení návrhu kvalitativní a hodnotící hypotézy o dopadech Lisabonské strategie na ekonomický vývoj v České republice a stanovení návrhu inovativního stanoviska procesu implementace Lisabonské strategie a Strategie Evropa 2020 v podmínkách České republiky s ohledem na politiku zaměstnanosti.

V první části práci je pomocí deskriptivní metody popsán historický vývoj Evropské Unie a to především z důvodu lepšího uchopení problematiky. Vzhledem k velkému množství informací a důležitosti jednotlivých událostí, které na sebe navazují, je tento metodologický postup nutný. Kromě deskripce je hlavní používanou metodou interpretace a obsahová analýza dokumentů. V práci je identifikována přesná formulace daného tématu, rozbor a komparace získaných informací o strategiích Evropské unie. Metoda komparace je velmi významná při zpracování teoretických východisek práce. Srovnání obou strategií přispívá k vytvoření a zdůvodnění vlastního stanoviska. V praktické části jsou použity evaluační metody, s jejichž pomocí je vytvořeno hodnocení úspěšnosti výsledků naplánovaných cílů obou strategií s ohledem na Českou republiku a její zaměstnanost. Vybrané ukazatele jsou srovnány s výsledky dvou sousedních států a to Německa, jakožto silným ekonomickým hráčem Evropy, na kterém je ekonomika Česká republika závislá a Slovenskem, které představuje pro Českou republiku historicky blízký stát. V závěru je hodnocení a doporučení pro ČR a její politiku zaměstnanosti, které vychází ze zjištěných výsledků.

3 Teoretická východiska

3.1 Vývoj evropské integrace

Evropská unie je ojedinělé společenství zemí, které spojuje spolupráce a hospodářské a politické partnerství. Zakládajících států Evropské unie bylo šest – Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. Do současnosti se počet členů značně rozrostl a další země o členství žádají. I přes to, že názory na toto společenství jsou někdy rozporuplné, je fakt, že Evropská unie přispěla ke stabilizaci celé Evropy. *Zasloužila se o zachování míru, stability a prosperity, milionům lidí pomohla zvýšit životní úroveň, dala vzniknout společné evropské měně a postupně buduje jednotný evropský trh, který umožňuje volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu mezi členskými státy.*³ Nabízí se otázka, zda kvalita nepřeroste v kvantitu.

3.1.1 Motivy evropské integrace

Snaha zabránit válečným konfliktům mezi evropskými státy byla jedním z hlavních motivů sjednocení Evropy už od pradávna. Po druhé světové válce bylo důvodů ke sjednocení hned několik. Klíčovým motivem integrace bezprostředně po válce bylo překonání destruktivního nacionalismu. Následky 1. a 2. světové války potřebu integrace ještě více zdůrazňovaly. Jak již bylo zmíněno v úvodu, Evropa se v poválečné době rozdělila na Východ a Západ. V rozdělení Evropy a odlišných politik zemí můžeme najít další motiv, kterým byla obava z ideového vlivu Sovětského svazu.

Politicky nejsilnější zemí světa po válkách byly Spojené státy americké. USA byla politicky, ekonomicky i vojensky nejsilnější zemí světa. *„Téměř 60% průmyslové produkce západních zemí připadalo na USA, zároveň držely většinu zásob měnového zlata.“*⁴ Evropa nechtěla být na USA závislá, chtěla jí konkurovat. Zároveň si ale evropské státy chtěly vzít příklad z fungujícího amerického modelu a stimulovat ekonomický růst, prosperitu a stabilitu. Řešení se hledalo i v námětu na založení Spojených států evropských, což zcela pochopitelně nenašlo v evropské veřejnosti odezvu. Přijatelnějším řešením byla cesta hospodářské integrace.

---

³ *Základní informace o Evropské unii.* Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_cs.htm

⁴ KÖNIG, P., LACINA, L., PŘENOSIL, J., *Učebnice evropské integrace*, s. 24

Další podmínky a důvody pro evropskou integraci postupně přibývaly a nabývali na důležitosti. V posledních letech je velmi aktuální sociální politika, zabezpečení dostatečného počtu pracovních míst, zvýšení životní úrovně obyvatel EU, ochrana životního prostředí ale i zahraniční a bezpečnostní politika, justice a vnějškové vztahy.

3.1.2 Historie evropské integrace

Po právní stránce došlo v procesu evropské integrace k velmi významnému vývoji. Od Pařížských smluv z roku 1951 o založení Evropského společenství uhlí a oceli přes Římské dohody z roku 1957 zakládající Evropské hospodářské společenství a Evropské společenství pro atomovou energii, přes Maastrichtskou smlouvu z roku 1991 zakládající Evropskou unii až po pokus uzavřít Ústavní smlouvu až po přijetí Lisabonské smlouvy. V roce 1949 byla založena **Rada Evropy**, složená z členů západních států. Rada měla napomáhat Evropě v oblastech ekonomiky, kultury, demokracie a lidských práv. Západní státy chtěly jít ještě dál. Důležitým mezníkem v historii EU je 9. květen 1950, kdy byla předložen **Schumanův plán**. Hlavním tématem Schumanova plánu bylo vytvořit společný trh pro uhlí a ocel. Úspěšné jednání mezi **Německem, Francií, Lucemburskem, Belgií, Nizozemím a Itálií** vedlo k vzniku nové organizace. **Evropské společenství pro uhlí a ocel** (ESUO), definovaly tzv. Pařížské smlouvy z 18. dubna 1951. Po zhodnocení dosavadního vývoje organizace usilovali jednotliví členové o hlubší integrační společenství. Na základě dohody mezi členskými státy o integraci v oblastech dopravy, energetiky, atomové energii a ekonomické integraci, byly 27. března 1957 podepsány tzv. **Římské smlouvy**. Jednalo se o smlouvy zakládající **Evropské hospodářské společenství** (EHS) a **Smlouvu zakládající Evropské společenství pro atomovou energii** (Euratom). Římské smlouvy jsou považovány za skutečný počátek evropské integrace, neboť zřizují společný trh s volným pohybem zboží a pracovních sil, celní unii se společnou obchodní politikou a dalšími aktivitami.

V šedesátých letech bylo jedním z témat společenství také společná zemědělská politika. Počátkem sedmdesátých let se poprvé začalo mluvit o měnové unii. V rámci zajištění měnové stability umožňovali členské státy ES jen nepatrné pohyby v měnových kurzech svých měn.

V sedmdesátých a osmdesátých letech bylo hlavním a velmi důležitým tématem rozšíření ES. V roce 1973 během prvního rozšíření přistoupili **Velká Británie, Irsko a Dánsko**. V té době se mělo členem společenství stát i Norsko, ale jeho vstup byl odmítnut v referendu.

V druhém rozšíření přistoupilo v roce 1981 **Řecko**. O několik let později, v roce 1986 se dalšími členy společenství stali **Španělsko a Portugalsko**.

Kromě rozšíření o tyto státy čekalo společenství v 80. letech prohloubení integrace vytvořením tzv. schengenského prostoru. **Schengenskou dohodu** podepsali v roce 1985 **Německo, Francie, Belgie, Lucembursko a Nizozemí**. Cílem Schengenské dohody bylo zjednodušení hraničních kontrol na vnitřních hranicích a jejich postupné zrušení a sladění vízové a azylové politiky. Schengenská dohoda se postupem času stala předmětem zájmu i ostatních členských států a zároveň v devadesátých letech jedním z pilířů Společenství. V prosinci roku 1985 se konalo zasedání Evropské rady, kde se rada shodla na nutnosti prohloubení a rozšíření integrace. Byl podepsán dokument **Jednotný evropský akt (JEA)**. *„Jednotný evropský akt byl první plošnou revizí Římských smluv, kdy se představitelé vlád po několika letech přešlapování a ekonomických problémů shodli na nutnosti společného postupu a odbourání dalších obchodních bariér.“*⁵ JEA rozšiřoval Římské smlouvy o hospodářskou a měnovou politiku, výzkum a technologický rozvoj, ochrana životního prostředí, hospodářská a sociální soudružnost a spolupráci v zahraniční politice. Akt byl platný od 1. 7. 1987, ale jednotný trh začal fungovat až po roce 1992. Do té doby měly členské státy čas na úpravu legislativy.

Pravděpodobně největším mezníkem v historii Společenství je datum, 7. 2. 1992, kdy byla podepsána **Maastrichtská smlouva o Evropské unii**. Název Evropské společenství se změnilo na Evropská unie. Evropská unie je uskupení zastřešující jednak vše, co dosud bylo vytvořeno, tzn. všechna tři Společenství se všemi oblastmi spolupráce, které do té doby existovaly. Oproti ES nově přibyla společná zahraniční a bezpečnostní politika a spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí.

Také devadesátá léta s sebou přinesla další rozšíření členů. Ve čtvrtém rozšíření v roce 1995 přistoupilo **Rakousko, Finsko a Švédsko**. Vznikla tak „Evropská patnáctka“. V roce 1997 podala Česká republika žádost o členství do EU. Několik významných změn přinesla v roce 1997 nová **Amsterodamská smlouva**. Kromě

---

⁵ KÖNIG, P., LACINA, L. PŘENOSIL, J., *Učebnice evropské integrace*, s. 60

změny určitých ustanovení ve Smlouvě o Evropské unii, rozšířila smlouva činnost Unie o oblast zaměstnanosti a společnou obrannou politiku.

Hlavní událostí EU na počátku nového tisíciletí byla **Smlouva z Nice** podepsaná roku 2001. Tato smlouva je doposud platným dokumentem, podle něhož funguje EU. Smlouva z Nice řešila institucionální změny, které byly nutné vzhledem k postupnému rozšiřování EU o nové členy.

Pro současnou ekonomiku má velký význam **Euro**, mezinárodní měna, která byla zavedena v roce 2002. Od tohoto roku bylo Euro používáno ve dvanácti zemích EU. Postupně se některé země do měnové unie přidávaly, jiné jsou doposud v otázce společné měnové politiky zdrženlivé či negativní.

V roce 2004 do EU přistoupilo deset nových států, **Česká republika, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Polsko, Slovensko, Slovinsko Kypr a Malta**.

Česká republika o vstup do EU žádala již v roce 1996. Paradoxně žádost o vstup do unie podával tehdejší premiér, dnes prezident ČR Václav Klaus, který fungování Evropské unie a některé její kroky značně kritizuje. V roce 1999 prohlásil: „*V evropské unifikaci cítím trochu špatné ekonomie a trochu špatného čtení historie.*“

O tři roky později, v roce 2007, se staly posledními členy EU státy **Bulharsko a Rumunsko**. Dalšími kandidáty pro vstup do EU byli a stále jsou Chorvatsko, Turecko a Makedonie.

Důležitým bodem v historii EU byla také bouřlivě diskutovaná **Lisabonská smlouva**, která doplňuje předchozí smlouvy Unie. Účelem smlouvy je posílení demokracie, efektivnost a transparentnost EU. Smlouva vstoupila v platnost 1. prosince 2009. Před tím ale musela být ratifikována všemi členskými státy.

3.2 Lisabonská strategie

V minulých letech patřila slova „Lisabon“, „Lisabonská strategie“ a „Lisabonská smlouva“ mezi často skloňované pojmy v celé Evropské unii.

Lisabonská strategie vznikla v době, kdy ekonomika Spojených států byla na vzestupu. Hrubý domácí produkt USA byl na přelomu let 1999 a 2000 výrazně vyšší oproti EU. Také další ekonomické faktory ukazovaly na příznivější vývoj ekonomiky Spojených států, kterému se chtěla Evropa přiblížit.⁶ Lisabonská strategie byla vytvořena ze tří oblastí, ve kterých má dojít ke strukturální změně, jednalo se o oblast hospodářské politiky, sociální politiky a environmentální politiky.⁷

„V březnu roku 2000 se sešla Evropská rada s jasným cílem, aby se EU stala do roku 2010 nejkonkurenceschopnější ekonomikou světa. Ekonomiku znalostně orientovanou, schopnou dosahovat udržitelného růstu, nabízející více kvalitních pracovních míst a umožňující dosahovat sociálního konsensu.“⁸

Cesty k dosažení tohoto obecného cíle měly být pojaty jako doporučení členskými zeměmi EU, na jejichž základě měly země připravovat podmínky pro přechod k ekonomice a společnosti, založené především na znalostech a inovacích.⁹ Velkou komplikací v růstu konkurenceschopnosti EU byla relativně vysoká nezaměstnanost. Komise uveřejnila, že bez práce je přibližně 10% obyvatel EU, což je zhruba 15 milionů nezaměstnaných osob. Pokud by se členským státům podařilo udržet procento zaměstnanosti na úrovni nejlepších států Evropy a také Spojených států, znamenalo by to vytvoření asi 30 milionů pracovních míst, což představuje dvojnásobek počtu nezaměstnaných, a Evropa by tak využila svůj pracovní potenciál.¹⁰ Konkurenceschopnost se ale stala prioritou a hlavním úkolem pro EU.

„K dosažení tohoto cíle se Unie rozhodla zaměřit na splnění těchto úkolů:

1. Připravit přechod k ekonomice a společnosti založené na znalostech, a to pomocí lepších politik, pokud jde o informační společnost, výzkum a technologický rozvoj prostřednictvím urychlení procesu strukturálních reforem směřujících ke konkurenceschopnosti, inovacím a dokončení vnitřního trhu,

⁶ TOTH, D., *Lisabonská strategie, Hospodářská a sociální politika Evropské unie*, s. 31

⁷ TOTH, D., *Lisabonská strategie, Hospodářská a sociální politika Evropské unie*, s. 44

⁸ KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost?*, s. 12

⁹ TOTH, D., *Lisabonská strategie, Hospodářská a sociální politika Evropské unie*, s. 44

¹⁰ TOTH, D., *Lisabonská strategie, Hospodářská a sociální politika Evropské unie*, 44

2. *Modernizovat evropský sociální model, investovat do lidí a bojovat proti vylučování ze společnosti,*

3. *Udržet zdravou ekonomickou perspektivu a příznivý výhled pokud jde o růst, a to aplikací vhodné kombinace makroekonomických politik.*

Lisabonská strategie není zaměřená jen ekonomicky, ale má také sociální a ekologickou dimenzi. Obsahuje proto ucelený a vzájemně se podporující soubor opatření, která byla formulována tak, aby se zvýšila výkonnost Unie, aniž by byla ohrožena sociální soudržnost, aniž by bylo znehodnoceno životní prostředí. “¹¹

3.2.1 Cíle Lisabonské strategie

Jak již bylo řečeno základním cílem Evropské unie je stát se nejvíce konkurenceschopnou ekonomikou světa. Aktuální strategický cíl EU byl na základě podrobné analýzy předchozího období podrobně rozpracován na zasedání Rady v Lisabonu a každoročně zhodnocen, dále obohacován a rozšiřován o další opatření.¹² Velkou motivací pro Evropu byla ekonomika USA.

„Lisabonská strategie si vytkla za cíl zvýšit průměrnou míru ekonomického růstu do roku 2010 na 3% a vytvořit dodatečných 20 milionů pracovních míst, což představovalo zvýšení míry zaměstnanosti na 70%. “¹³

Zasedání Evropské rady v Lisabonu vytyčilo osm dílčích směrů, které EU dovedou ke splnění základního cíle, tedy k tomu stát se co nejkonkurenceschopnější ekonomikou světa:

1. informační společnost pro všechny,
2. vytvoření evropského výzkumného prostoru,
3. odstranění překážek pro podnikání, zejména pro malé a střední podniky,
4. ekonomická reforma spojená s dokončováním vnitřního trhu,
5. vytvoření vnitřních integrovaných finančních trhů,
6. lepší koordinace makroekonomických politik,

---

¹¹ URBAN, L., *Lisabonská strategie*, dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art2377_cs.htm

¹² URBAN, L., *Lisabonská strategie*, dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art2377_cs.htm

¹³ KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost*, s. 12

7. aktivní politika zaměstnanosti,
8. modernizace evropského sociálního modelu.¹⁴

Během zasedání Evropské rady v březnu 2001 k těmto cílům přibyl ještě jeden směr činnosti:

9. Udržitelný rozvoj a kvalita života¹⁵

Uvedené dílčí směry je možné rozdělit do tří pilířů: ekonomický, sociální a environmentální.

3.2.1.1 Ekonomický pilíř Lisabonské strategie

Informační společnost pro všechny

Informační technologie jsou jedním z nástrojů pro urychlení růstu, zaměstnanosti, konkurenceschopnosti. Internet je součástí každodenního života a jeho existence změnila svět, ve kterém žijeme. Akční plán **e-Europe** měl zajistit, že každý v EU, ať jednotlivé články veřejné správy, podniky, školy, vzdělávací zařízení, či občané, budou mít přístup k informačním a telekomunikačním technologiím a budou je moci využívat. To směřuje nejen k vyšší konkurenceschopnosti, ale také ke zvýšení kvality života občanů prostřednictvím využívání moderních technologií. Přístup k internetu se stal základním právem každého občana EU.

V roce 2005 se akční plán rozšířil o nové cíle, vytvoření předpokladů pro e-Learning, e-Government, e-Health a e-Business.

Vytvoření evropského výzkumného prostoru

Také věda a technologie pomáhají k ekonomickému růstu, zvýšení zaměstnanosti a konkurenceschopnosti. Evropa má dominantní postavení ve výzkumu některých moderních odvětví, v řadě oborů si udržuje prvenství, přesto ale Komise řadu let upozorňovala na to, že výzkumné a inovační činnosti EU dost zaostávají za USA a Japonskem. Rozdíl je patrný v částce vynaložené na výzkum a vývoj (v roce 2000 bylo v USA vynaloženo 288 mld.

---

¹⁴ KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K.. *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost*, s. 12

¹⁵ URBAN, Luděk. *Lisabonská strategie*, dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art2377_cs.htm

Eur, zatímco v EU pouze 164 mld. Eur), v počtu vědeckých pracovníků (v EU přibližně polovina oproti Japonsku a USA).¹⁶ Tyto důvody vedly k nutnosti vytvořit evropský výzkumný prostor, kde bude výzkumná činnost jednotlivých států a Unie lépe propojena a bude koordinována, tak aby přinášela co největší efekt, co nejvíce inovací. Cílem bylo, aby se v oblasti výzkumu, vývoje a inovací přiblížili hodnotě 3% HDP členských států a aby dvě třetiny těchto investic pocházeli ze soukromého sektoru.

Odstranění překážek pro podnikání, zejména u malých a středních podniků

Lisabonská strategie se orientuje na to, aby bylo vytvořené příznivé prostředí pro zakládání a rozvoj zejména malých a středních podniků. I zde jsou oproti USA značné rezervy v byrokratických překážkách, vysokých nákladech na založení podniku, obtížném přístupu ke kapitálu atd. Komise také několikrát uváděla, že v členských státech je malá ochota postupovat riziko v podnikání a že podnikatelský duch a kultura v EU nejsou srovnatelné s USA.

Ekonomická reforma a dokončování vnitřního trhu

Většinu překážek volného trhu se členskými zeměmi podařilo eliminovat na začátku 90. let, nicméně bylo třeba vnitřní trh dobudovat a zlepšit jeho nízkou výkonnost. K tomu byly nutné ekonomické reformy, které by odstranily slabá místa v sektoru služeb, hospodářské soutěže a veřejných zakázek. Žádoucí také bylo dokončit jednotný soubor daňových předpisů pro celou Unii.

Vytvoření integrovaných finančních trhů

Také na trhu finančních služeb vykazuje EU řadu slabých míst oproti USA, především v rozdílnosti kapitálových trhů, v řadě administrativních a právních překážek. Plánem v této oblasti bylo zlepšit přístup k investičnímu kapitálu na celém území EU především pro malé a střední podniky. Zlepšit se také měla transparentnost ve fungování trhů se státními obligacemi.

---

¹⁶ URBAN, L., *Lisabonská strategie*, dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art2377_cs.htm

Lepší koordinace makroekonomických politik

Pro dosažení tohoto směru je třeba, aby hospodářské politiky jednotlivých států udržovali potřebnou makroekonomickou stabilitu a zároveň, aby byla politika členských států koordinována.

3.2.1.2 Sociální pilíř lisabonské strategie

Aktivní politika zaměstnanosti

Komise zveřejnila, že v roce 2000 bylo zhruba 10% obyvatel bez práce, což představuje cca 15 mil. osob. Slabinami v zaměstnanosti jsou rozdíly mezi členskými zeměmi, vysoký podíl žen bez práce, nižší podíl zaměstnanosti ve službách oproti USA, vysoká dlouhodobá nezaměstnanost, nedostatek kvalifikovaných pracovníků v sektorech IT.¹⁷ Cílem aktivní politiky zaměstnanosti bylo zvýšení míry zaměstnanosti a zvýšení počtu zaměstnaných žen.

Modernizace evropského sociálního modelu

V posledních desetiletích se klade čím dál větší důraz na lidský kapitál, který je potřeba rozvíjet a investovat do něj. Evropská rada vyzvala všechny státy, aby se zaměřili na dosažení cílů sociální politiky a každoročně zvyšovali objem investic do lidských zdrojů, snižovali počet osob, které mají pouze nižší středoškolské vzdělání, podporovali celoživotní vzdělávání a usnadňovali mobilitu osob mezi členskými státy.¹⁸

3.2.1.3 Environmentální pilíř lisabonské strategie

Udržitelný rozvoj a kvalita života

Udržitelný rozvoj má uspokojovat současné potřeby, aniž by se tak dělo na úkor potřeb dalších generací. Přírodu je potřeba začít šetřit a to si Unie uvědomovala, proto chtěla, aby se podnikatelská sféra zapojila do vývoje a širšího využívání technologií šetrnějších k životnímu prostředí. Zároveň Unie začala usilovat o to, aby se udržitelným

---

¹⁷ URBAN, L., *Lisabonská strategie*, dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art2377_cs.htm

¹⁸ URBAN, L., *Lisabonská strategie*, dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art2377_cs.htm

rozvojem zabývalo celosvětově, tedy i mimo Unii. Jako čtyři hlavní úkoly stanovila EU boj proti klimatickým změnám, zajištění udržitelné dopravy, veřejné zdraví a odpovědnému nakládání s přírodními zdroji.¹⁹

3.2.2 Řízení Lisabonské strategie

K realizaci a řízení Lisabonské strategie nebyly zřízeny nové instituce, nástroje ani procesy. Využily se ty nástroje a procesy, které již fungovali a které se v minulosti osvědčili. Jednalo se zejména o:

1. obecná vodítka pro hospodářskou politiku, která jsou každoročně schvalována Radou pro hospodářské a finanční otázky,
2. procesy schválené Evropskou radou (cardiffský, lucemburský či kolínský proces), jejichž agenda byla propojena se strategií,
3. stávající Rady, které se zabývají úkoly tvořící součást nové strategie (Rada pro hospodářské a finanční otázky, Rada pro zaměstnanost a sociální otázky, Rada pro životní prostředí, Rada pro školství, Rada pro dopravu a telekomunikace a Rada pro konkurenceschopnost
4. Evropská rada jako řídicí, kontrolní, koordinující a hodnotící orgán,
5. Komise EU sledující dosavadní pokrok.²⁰

Novým nástrojem, který Evropská rada uplatňovala v řízení a vyhodnocování Lisabonské strategie, byla nová otevřená metoda koordinace, která sumarizovala, hodnotila a šířila dosavadní výsledky na základě domluvených ukazatelů. Tato metoda měla několik součástí:

1. Guidelines – obecná vodítka pro všechny členské státy, včetně časového harmonogramu,
2. benchmarks – kvantitativní a kvalitativní ukazatele stanovených na základě nejlepších výsledků, kterých bylo ve světě dosaženo,
3. evropská vodítka převedená do národních a regionálních politik,
4. monitorování, vyhodnocování a kontrola.²¹

---

¹⁹ URBAN, L., *Lisabonská strategie*, dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art2377_cs.htm

²⁰ URBAN, L., *Lisabonská strategie*, dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art2377_cs.htm

Do procesu řízení, monitorování a hodnocení byly zapojeny jednak orgány EU, tak orgány členských zemí a to na regionální i místní úrovni. Byla tedy dodržena zásada subsidiarity. Splnění cílů Lisabonské strategie záviselo také na členských státech a jejich odhodlání promítnout domluvené priority do národních politik. Důležité taktéž bylo partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem a také fungování samotného soukromého sektoru. Svoji úlohu měla také Evropská investiční banka, která byla ochotná kapitálově podpořit některé oblasti. Od Komise se očekávala řada legislativních návrhů.

3.2.3 Harmonogram Lisabonské strategie

Evropská komise stanovila časový harmonogram Lisabonské strategie

2001

- Registrace a vyhodnocení státní pomoci
- Strategie zjednodušení regulace

2002

- Nový regulační rámec pro veřejné zakázky
- Nový regulační rámec pro elektronický obchod
- Národní akční plán proti vyloučení a chudobě
- Vyhodnocení sociálních politik

2003

- Jednotný trh rizikového kapitálu
- Nový regulační rámec pro telekomunikace
- Větší otevření trhu elektrické energie pro podnikovou sféru
- Šestý rámcový program výzkumu a vývoje
- Liberalizace trhu transevropské železniční nákladní dopravy

2004

- Jednotný Evropský vzdušný prostor
- Další otevření trhu plynu – pro podnikovou sféru
- Regulační rámec pro zdanění úspor
- Regulační rámec pro zdaňování energií

---

²¹ URBAN, L., *Lisabonská strategie*, dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art2377_cs.htm

2005

- Jednotný trh pro všechny finanční služby
- Otevření trhů elektřiny pro spotřebitele
- Start Evropského systému obchodování emisemi CO₂

2006

- Druhá fáze otevírání trhu poštovních služeb

2008

- Liberalizace trhu veškeré mezinárodní železniční nákladní dopravy

2009

- Nová, resp. konečná fáze otevření trhu poštovních služeb²²

3.3 Zrevidovaná Lisabonská strategie

Po čtyřech letech trvání Lisabonské strategie bylo zřejmé, že výsledky nesplňovaly očekávání a šance splnit hlavní cíl strategie do roku 2010 se pomalu vytrácela. Byla nutná revize Lisabonské strategie.

3.3.1 Kokova zpráva

Pracovní skupina v čele s bývalým nizozemským premiérem Wimem Kokem na žádost Evropské komise, zhodnotila výsledky první poloviny strategie s doporučením, jak dále postupovat, aby byly cíle strategie splněny. Práce expertní skupiny byla předložena jako tzv. „**Kokova zpráva**“. Zpráva konstatovala, že během Lisabonské strategie došlo k velmi malému pokroku a v podobě jakou strategie měla, není reálné splnit její cíle.

Lisabonská strategie byla budována na předpokladu, že se podaří udržovat růst HDP zemí EU na úrovni tří procent. Vzhledem k nepříznivému ekonomickému klimatu nejen v Evropě, ale i ve světě, byl skutečný růst pouze 1,2%.²³ Nepříznivé ekonomické podmínky ale nebyly jediným ukazatelem neúspěšnosti strategie. Zpráva také komentuje šíři a

---

²² KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost*, s. 13

²³ URBAN, L., *Lisabonská strategie: jak si stojí v poločase*, s. 19

přetíženost strategie a komentuje slovy, že „Lisabon projednává o všem, a tudíž o ničem. Odpovědný je každý, a tudíž nikdo.“

Pro Lisabonskou strategii nebyl vytvořen žádný nový orgán a byly využité pouze orgány již existující. Hlavním nástrojem řízení, monitorování a hodnocení strategie byla tzv. nová metoda koordinace, která místo tradičních právních norem působí na členy EU spíše v podobě morálního nátlaku a členským zemím nechává volnost, jakými nástroji a v jakém časovém horizontu, závazky vyplývající ze strategie splní.²⁴ Bylo nutné, aby členské země změnilы postoj a začaly brát strategii jako své vlastní poslání a zodpovědně plnily cíle přijaté cíle.

Významná překážka v plnění Lisabonské strategie byla také v konfliktu mezi mnoha cíli a prioritami strategie, mezi ekonomickými prioritami na jedné straně a sociálními a ekologickými prioritami na straně druhé.²⁵ Přičemž v Lisabonské strategii jde především o naplnění ekonomickou výkonností a konkurenceschopností. *„Kokova zpráva vyzdvihla ty cíle a opatření, které směřují k podpoře hospodářského růstu a zaměstnanosti členských zemí EU, při respektování principů udržitelného rozvoje.“*²⁶

Při porovnání původní Lisabonské strategie a Kokovy zprávy je patrné, že skupina odborníků neshledala jako nutné měnit něco na základních směrech strategie, které považovali stále za relevantní.²⁷ Rozdíl spočíval ve zredukování devíti původních směrů strategie a přeskupení do pěti priorit, jejichž obsah je shodný. Změny oproti Lisabonské strategii nebyly v obsahu priorit strategie, ale v návrzích na jejich provádění.

Dle Kokovy zprávy je nutné zaměřit činnosti na pět oblastí politiky:

„Znalostní společnost – zvyšování atraktivity Evropy pro výzkumné pracovníky a vědce, stanovení výzkumu a vývoje jako nejvyšší priority a podpora používání informačních a komunikačních technologií.

Vnitřní trh – dokončení vnitřního trhu pro volný pohyb zboží a kapitálu a bezodkladná činnost vedoucí k vytvoření jednotného trhu služeb.

Podnikatelské prostředí – snížení celkové administrativní zátěže, zlepšení kvality

---

²⁴ URBAN, L., *Lisabonská strategie: jak si stojí v poločase*, s. 20

²⁵ URBAN, L., *Lisabonská strategie: jak si stojí v poločase*, s. 20

²⁶ PEŠEK, O., *Lisabonská strategie a její význam pro hospodářskou politiku Evropské unie*, s. 4

²⁷ URBAN, L., *Lisabonská strategie: jak si stojí v poločase*, s. 20

legislativy, usnadňování rychlého zakládání nových podniků a vytváření prostředí, které skrývá podnikům lepší podporu.

***Trh práce** – rychlé plnění doporučení pracovní skupiny pro zaměstnanost v Evropě, vytváření strategií pro celoživotní vzdělávání a aktivní stárnutí a podpora partnerství pro růst a zaměstnanost.*

***Environmentální udržitelnost** – rozšiřování ekologických inovací a budování vedoucího postavení v ekologickém průmyslu, provádění politik, které vedou k dlouhodobým a udržitelným zlepšením produktivity prostřednictvím ekologické účinnosti.²⁸*

Skupina odborníků též navrhla rozdělení a vymezení kompetencí. Vedení při realizaci strategie převezme Evropská rada, členské státy převezmou větší odpovědnost a připraví národní programy, Evropská komise bude sledovat, reportovat a pozorovat strategii svými politikami a činnostmi, Evropský parlament bude aktivně monitorovat celý proces a evropští sociální partneři převezmou odpovědnost a budou se aktivně účastnit realizace Lisabonské strategie.

3.3.2 Nová struktura Lisabonské strategie

Revidovaná Lisabonská strategie reagovala na nedostatečné plnění cílů původní Lisabonské strategie. Rok 2005 byl pro Lisabonskou strategii novým startem.

„Evropská Unie formulovala dva hlavní úkoly:

- 1. **Zajistit vyšší a trvalý hospodářský růst.***
- 2. **Větší počet kvalitních pracovních míst.**“²⁹*

Prioritním cílem zrevidované Lisabonské strategie se stala modernizace hospodářství EU za účelem zabezpečení sociálního modelu v podmínkách globalizace trhů, technologických změn, environmentálních problémů a problému stárnoucí populace.³⁰

---

²⁸ KOK, W., *Tváří v tvář změnám. Lisabonská strategie pro růst a zaměstnanost*, Zpráva skupiny odborníkům vysoké úrovni vedené panem Winem Kokem, s. 6

²⁹ TOTH, D., *Lisabonská strategie, Hospodářská a sociální politika Evropské unie*, s. 122

³⁰ TOTH, D., *Lisabonská strategie, Hospodářská a sociální politika Evropské unie*, s. 122

Na Kokovu zprávu navazovala Evropské komise v čele s předsedou José Manuelem Barroso s tzv. **Barrosovou iniciativou**. Barrosova iniciativa se nelišila ve svém obsahu od cílů Lisabonské strategie, ale šlo o realističtější program, který odrážel negativní hospodářský vývoj v Evropě.³¹ Barrosova výzva byla postavena na třech předpokladech, které bylo třeba realizovat:

1. **Evropa jako atraktivní místo pro investici a práci,**
2. **znalosti a inovace jako „tlukoucí srdce“ evropského ekonomického růstu,**
3. **vytváření většího počtu pracovních míst vyšší kvality.**³²

Barrosova iniciativa stanovila pět základních priorit:

1. **Soulad mezi hospodářskou a sociální politikou** – podpořit růst a zaměstnanost,
2. **volný trh a liberalizace** – rozšířit a prohloubit vnitřní trh, posílit otevřenost a konkurenceschopnost evropských i mimoevropských trhů,
3. **legislativa** – zlepšit systém evropským a vnitrostátních právních předpisů,
4. **věda a výzkum pro aplikace** – zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a vývoje, usnadnit inovace, posílit význam ICT a udržitelného využívání zdrojů,
5. **modernizace sociálního systému a flexicurity** – vytvořit více kvalitnějších pracovních míst, zvýšit investice do lidského kapitálu, modernizovat systém sociální ochrany.³³

Podporou nové struktury Lisabonské strategie se staly akční programy na národní úrovni a akční program na úrovni EU. Silným způsobem byla v Nové Lisabonské strategii obsažena regionální politika. Členskými státy EU byly adresovány úkoly, které byly obsaženy v dokumentu Komise, **Integrovaná směrnice pro růst a zaměstnanost pro období 2005 - 2008**. Tento dokument obsahuje 23 dílčích směrnic s podrobným doporučením v oblastech makroekonomiky, mikroekonomiky a zaměstnanosti.

---

³¹ TOTH, D., *Lisabonská strategie, Hospodářská a sociální politika Evropské unie*, s. 129

³² KLVÁČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost*, s. 17

³³ TOTH, D., *Lisabonská strategie, Hospodářská a sociální politika Evropské unie*, s. 130

Doporučení v makroekonomické části:

1. Zajistit ekonomickou stabilitu,
2. zachovat ekonomickou udržitelnost,
3. podpořit efektivní alokaci zdrojů,
4. podpořit větší koherenci mezi makroekonomickou a politikou a strukturálními politikami,
5. zajistit přínos mzdového vývoje k makroekonomické stabilitě a růstu
6. dynamické a dobré fungování EMU.

Doporučení v mikroekonomické části

7. Rozšířit a prohloubit vnitřní trh,
8. zajistit otevřené a konkurenční trhy,
9. vytvořit atraktivnější podnikatelské prostředí,
10. podpořit lepší podnikatelskou kulturu a stimulovat prostředí malých a středních podniků,
11. rozšířit a zlepšit evropskou infrastrukturu a dokončit prioritní přeshraniční projekty,
12. zvýšit a zlepšit investice do výzkumu a vývoje,
13. usnadnit inovace a rozvoj ICT,
14. podporovat udržitelné využívání zdrojů a posílit vzájemné působení mezi ochranou životního prostředí a růstem,
15. posílit konkurenční výhody průmyslové základny,

Doporučení v oblasti zaměstnanosti:

16. Provádět politiku usilující o dosažení plné zaměstnanosti, zlepšit kvalitu a růst produktivity práce a posílit sociální a územní soudržnosti,
17. podpořit přístup k práci z hlediska životního cyklu,
18. zajistit inkluzivní trh práce pro nezaměstnané a handicapované,
19. přizpůsobit potřeby trhu práce,
20. podpořit pružnost, kombinované s jistotou zaměstnání,
21. zajistit vývoj mzdových a ostatních nákladů práce příznivých pro zaměstnanost,
22. zvýšit a zlepšit investice do lidského kapitálu,
23. přizpůsobit systém vzdělávání a odborné přípravy požadavkům nových kvalifikačním požadavkům.³⁴

---

³⁴ KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou*

3.4 Hodnocení Lisabonské strategie

Lisabonská strategie se od svého vzniku stala předmětem kritiky mnoha odborníků. Odpůrci kritizovali nereálné cíle, jejich vzájemnou neslučitelnost a nesmyslnost cíle, jež snaha je předstihnout USA.³⁵ Ambiciózní strategie byla také srovnávána se strategií Sovětského svazu z 60. let 20. století dohnat a předehnat nejvyspělejší kapitalistické státy světa, jež nikdy nebyla naplněna.³⁶ Jak již bylo uvedeno, Lisabonská strategie měla přispět k tomu, aby se Evropa do roku 2010 stala nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomikou světa, založenou na znalostech, schopnou dosahovat udržitelného hospodářského růstu, schopná vytvářet více kvalitních pracovních příležitostí a zajišťující větší sociální soudržnost.

Již v průběhu prvních pěti let byl evidentní nedostatečný pokrok v dosahování cílů Lisabonské strategie, proto byla v roce 2005 přijata její revidovaná podoba, která se měla více zaměřit na posilování ekonomického růstu a vytváření nových pracovních míst v zemích EU.³⁷ Ani revidovaná strategie však nepřinesla očekávané výsledky. Při hodnocení Lisabonské strategie je nejdůležitější hodnotit dopad na růst a zaměstnanost.³⁸ Zhodnotit tento dopad není ani zdaleka jednoduché, neboť důležitou roli hraje hospodářský cyklus i vnější okolnosti. Strategie nemohla být prováděna izolovaně, neboť se Unie v roce 2000 rozšířila z 15 na 27 členských států, rozrostla se i Eurozóna a z eura se stala důležitá světová měna.³⁹ Hospodářská krize, která se projevila na celosvětové úrovni, měla značný vliv na neuspokojivé výsledky Lisabonské strategie. Krize hluboce a zásadně ovlivnila hospodářství celé Unie. „HDP klesl v roce 2009 o 4%. Nezaměstnanost se blíží 10%. Veřejné finance vykazují výrazné trhliny, přičemž schodek nyní dosáhl 7% HDP a úroveň zadlužení se za dva roky zvýšila o 20 procentních bodů, čímž zmařila 20 let konsolidace.“⁴⁰ Přesto, že hlavní cíle Lisabonské strategie nebyly dosaženy, měla strategie celkem

---

konkurenceschopnost, s. 19-22

³⁵ KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost*, s. 14

³⁶ KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost*, s. 14

³⁷ KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost*, s. 6

³⁸ Dokument SEC (2010) 114 v konečném znění, Pracovní dokument útvarů komise, *Hodnocení Lisabonské strategie*, s. 2

³⁹ Dokument SEC (2010) 114 v konečném znění, Pracovní dokument útvarů komise, *Hodnocení Lisabonské strategie*, s. 2

⁴⁰ Dokument SEC (2010) 114 v konečném znění, Pracovní dokument útvarů komise, *Hodnocení Lisabonské strategie*, s. 2

pozitivní dopad na Evropskou Unii. Strategie přispěla k dosažení širokého konsensu ohledně reforem nutných pro Unii jako celek a byla schopná stanovit reformní agendu, přinesla řadu výhod občanům a podnikům Unie a to zejména ve zvýšené zaměstnanosti, snížené administrativní zátěži podnikatelských subjektů.⁴¹

3.5 Strategie Evropa 2020

Strategie Evropa 2020 je novou strategií Evropské Unie, jejímž cílem je do roku 2020 dosáhnout nového růstu. Tato strategie do určité míry navazuje na předchozí Lisabonskou strategii a zároveň je reakcí Unie na finanční a ekonomickou krizi. „*Strategie Evropa 2020 obsahuje komplex návrhů opatření hospodářské politiky a institucionálních změn, které by měly členským zemím EU pomoci překonat důsledky finanční a ekonomické krize, vrátit je na dráhu udržitelného růstu, obnovit finanční stabilitu a makroekonomickou rovnováhu, zajistit vysokou míru zaměstnanosti a sociální soudržnost a celkově obnovit vysokou míru konkurenceschopnosti členských zemí EU v mezinárodním srovnání.*“⁴²

3.5.1 Cíle strategie Evropa 2020

Strategie Evropa 2020 předkládá tři priority, které na sebe vzájemně navazují a doplňují se. První prioritou je **inteligentní růst** ve smyslu rozvoje ekonomiky založené na znalostech a inovacích. Další prioritou je podpora konkurenceschopnější a ekologičtější ekonomiky méně náročné na zdroje, tedy zajištění **udržitelného růstu**. Poslední je **růst podporující začlenění**, ekonomiku s vysokou zaměstnaností, sociální a územní soudržností.⁴³

Kromě těchto priorit je vhodné zmínit také prioritu okamžitou. „*Je to strategie pro překonání krize, reforma finančních systémů, rozpočtová konsolidace pro dlouhodobý růst a samozřejmě to, co naráží na otázky priorit národních vlád, totiž koordinace uvnitř EMU.*“⁴⁴

---

⁴¹ Dokument SEC (2010) 114 v konečném znění, Pracovní dokument útvarů komise, *Hodnocení Lisabonské strategie*, s. 3

⁴² MALÝ, J., GAJDUŠKOVÁ, A., *Strategie Evropa 2020: nové výzvy, příležitosti a hrozby pro ekonomiku EU*, s. 7

⁴³ Dokument COM (2010) 2020 v konečném znění, Sdělení Komise, *Evropa 2020, Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*, s.5

⁴⁴ MALÝ, J., GAJDUŠKOVÁ, A., *Strategie Evropa 2020: nové výzvy, příležitosti a hrozby pro ekonomiku EU*, s. 17

Z priorit vychází cíle, které si EU stanovila pro rok 2020, resp. se jedná o hodnoty, kterých chce unie na konci platnosti aktuální strategie dosáhnout:

1. **Zaměstnanost:** 75% občanů členských zemí ve věku 20 – 64 let by mělo být zaměstnáno,
2. **výzkum, vývoj a inovace:** 3% HDP unie by mělo být investováno do výzkumu a vývoje a to jak z veřejných, tak i ze soukromých zdrojů,
3. **změna klimatu a energetika:** emise skleníkových plynů by se měla snížit o 20%-30% oproti roku 1990, podíl energie z obnovitelných zdrojů by se měl zvýšit na 20% a energetická účinnost by se měla zvýšit také o 20%,
4. **vzdělávání:** míra nedokončení studia by se měla snížit pod hranici 10% a v kategorii občanů ve věku 30 – 34 let by měl být 40% podíl vysokoškolsky vzdělaných,
5. **chudoba a sociální vyloučení:** počet lidí, kteří žijí v chudobě, nebo na její hranici by měl klesnout o 20 milionů.⁴⁵

Vzhledem k rozdílným podmínkám mezi jednotlivými členskými zeměmi si každý stát definoval na základě cílů EU vlastní vnitrostátní cíle. (viz. Příloha 1)

Pro podporu priorit jak na úrovni členských států, tak na úrovni mezinárodní, předložila komise sedm stěžejních iniciativ, které by se měly stát katalyzátorem pokroku každé priority a cíle Evropské Unie:

1. **„Inovace v Unii“** – iniciativa, která zlepší rámcové podmínky a přístup k financování výzkumu a inovací,
2. **„Mládež v pohybu“** – cíle je posílit výkon systému vzdělávání a usnadnit vstup mladých lidí na trh práce,
3. **„Digitální program pro Evropu“** – dalším úkolem je rozvoj vysokorychlostního internetu a využití jednotného digitálního trhu pro domácnosti a firmy.
4. **„Evropa méně náročná na zdroje“** - inovace, která charakterizuje oddělení hospodářského růstu od využívání zdrojů, využití obnovitelných zdrojů, přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku, modernizace dopravy, podpora energetické činnosti.
5. **„Průmyslová politika pro éru globalizace“** - cíle zaměřené na podporu podnikatelského prostředí, především pro malé a střední podniky.

---

⁴⁵ EVROPSKÁ KOMISE. *Cíle strategie Evropa 2020*, dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/targets/index_cs.htm

6. „**Program pro nové dovednosti a pracovní místa**“ - zaměření na modernizaci pracovních trhů, celoživotní vzdělávání, vyrovnání nabídky a poptávky na pracovním trhu.
7. „**Evropská platforma pro boj proti chudobě**“ - zajištění sociální a územní soudržnosti.⁴⁶

Strategie Evropa 2020 obsahuje tedy okamžitou prioritu, další tři priority, pět cílů a sedm stěžejních iniciativ. Za novou strategii je plně zodpovědná Evropská rada. Komise sleduje vývoj strategie, její přibližování k cíli, předkládá návrhy, provádí stěžejní iniciativy EU. Evropský parlament spoluvytváří právní předpisy v oblastech stěžejních iniciativ.

3.5.1.1 Národní cíle Strategie Evropa 2020

Členské státy byly vyzvány k tomu, aby na základě hlavních cílů strategie stanovily cíle národní a aby implementovali politiky a nástroje nutné ke splnění těchto cílů. V březnu v roce 2011 si jednotlivé členské státy stanovily cíle ve svých národních programech reformem (viz. Příloha č. 1). Odhad plnění cílů Strategie Evropa 2020 je dán součtem cílů jednotlivých zemí. Tento odhad v některých oblastech koresponduje s hlavním cílem EU, v některých oblastech je odhad méně optimistický. Jednotlivé členské státy se shodují v oblasti snižování emisí CO₂, procentu využití obnovitelných zdrojů. V oblastech zaměstnanosti, výdajích na výzkum a vývoj, procentu předčasného ukončování školní docházky a procentu terciárně vzdělaných lidí se průměrné odhady blíží hlavním cílům EU. Jednotlivé země mají velmi rozdílné odhady v plnění cílů.

Důležité je, aby se každý stát na konci strategie blížil danému cíli. Pokud by nastala situace, že bude několik zemí tzv. tahouny a ostatní země budou hluboko pod průměrem, znamenalo by to neefektivnost nové strategie a zvyšování rozdílů jednotlivých zemí.

3.5.2 Řízení Strategie Evropa 2020

Na realizaci strategie se podílí evropské instituce, členské země i sociální partneři. Každý z orgánů EU zastává určitou úlohu a zajišťuje, aby se podařilo splnit cíle strategie. Důležitá je úloha členských států. Je totiž nezbytné, aby vlády, racionální i místní politiky

---

⁴⁶ Dokument COM (2010) 2020 v konečném znění, Sdělení Komise, *Evropa 2020, Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*, s. 6

byly plně odpovědné za plnění strategie. Nepostradatelnou roli hraje také občanská společnost, sociální partneři a ostatní zapojené subjekty.

Evropská Rada je zodpovědná za určování směru, kterým se bude strategie ubírat. Koná tak prostřednictvím **ročního celkového vyhodnocení pokroku** na úrovni EU a jednotlivých členských zemí, **horizontálních politických vodítek** pro EU a eurozónu, která obsahují celounijní pokyny a **diskuse** o vývoji ekonomické situace a prioritách Strategie Evropa 2020. Zároveň také na základě návrhů Komise schvaluje doporučení jednotlivým členským zemím.

Rada Evropské unie sleduje a vzájemně hodnotí pokrok v plnění cílů a realizaci stěžejních iniciativ.

Evropská komise na základě souboru ukazatelů sleduje vývoj jednotlivých členských států a podává celkový obraz plnění cílů strategie. Předkládá také roční analýzu růstu a vydává politické doporučení reagující na situaci v jednotlivých zemích, v případě negativního vývoje zasílá členům EU varování.

Evropský parlament má nejen zákonodárnou funkci, ale i schopnost zainteresovat občany a jednotlivé parlamenty členských zemí.

Evropský hospodářský a sociální výbor má za úkol, aby se do praktického provádění strategie zapojili a ztotožnili si s cíli i sociální partneři a občanská společnost. EHSV zřídil **Řídící výbor pro Strategii Evropa 2020**, který koordinuje a zajišťuje konzistenci práce výboru a stanovisek vydávaných k souvisejícím tématům se strategií, organizuje schůzky s hospodářskými výbory členských států a organizacemi podobného zaměření za účelem přípravy iniciativ jednotlivých zemí a zpráv o plnění strategie.

Výbor regionů podporuje provádění strategie a dodává jí důležité politické podněty. Výbor regionů zřídil **Platformu pro monitorování Strategie Evropa 2020**. Cílem platformy je zainteresovat místní a regionální orgány.

Evropská investiční banka a Evropský investiční fond hrají důležitou roli při vývoji nových finančních nástrojů a pomáhají ve financování inovací a podnikatelských záměrů.

Členské státy musí zavádět nezbytné vnitrostátní reformy a spolupracovat s Komisí na realizaci sedmi stěžejních iniciativ.

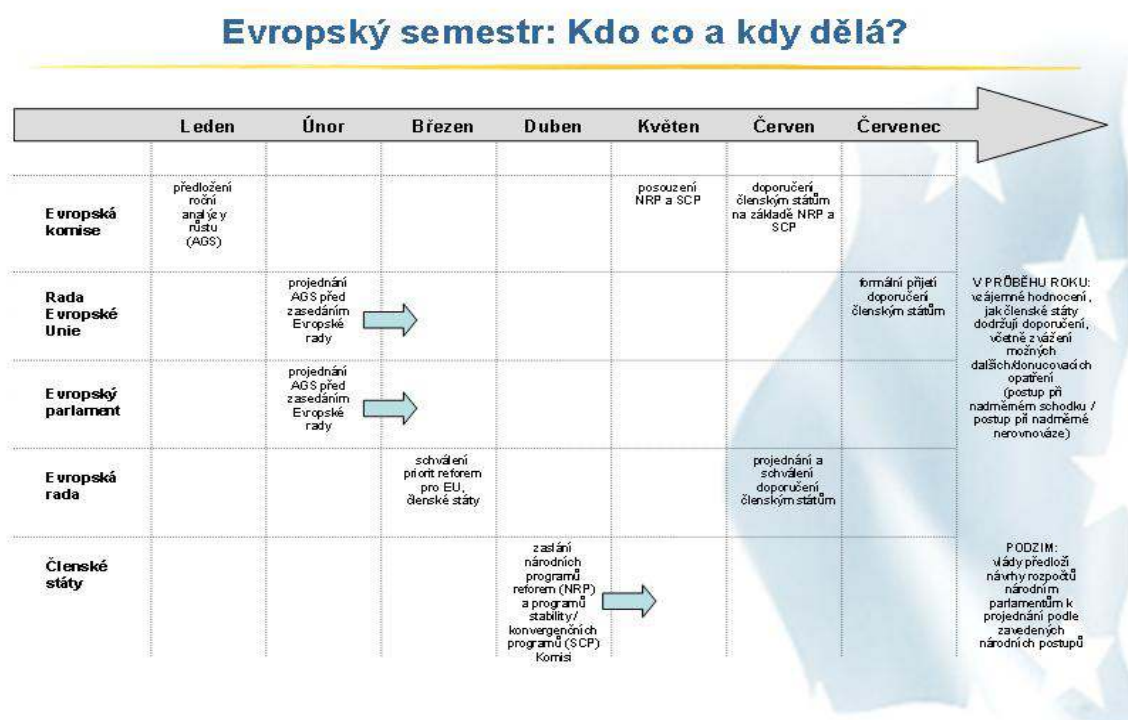
Oproti Lisabonské strategii je u nové strategie patrná propracovanost strategie, přesné rozdělení úkolů, důraz je kladen na pravidelnou kontrolu plnění úkolů.

K tomu, aby byla práce na strategii koordinována, stanovila Evropská komise tzv. **evropský semestr**. Cílem evropského semestru je poskytnout členským zemím rámec podle, kterého budou jednotlivé země koordinovat své rozpočty a hospodářské politiky v souladu se Strategií Evropa 2020.

Odpovědnost za úspěch nové strategie není jen na bedrech jednotlivých veřejných činitelů. K realizaci strategie a plnění jejích cílů může přispět každý, tedy jednotliví občané, podniky, odborové organizace, nevládní organizace, místní úřady.⁴⁷

Obrázek č. 1: **Evropský semestr**

Zdroj: Evropská Komise, dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/who-does-what/eu-institutions/index_cs.htm

⁴⁷ EVROPSKÁ KOMISE. *Rozdělení odpovědnosti*, dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/who-does-what/index_cs.htm

3.5.3 Harmonogram Strategie Evropa 2020

Úkoly jednotlivých orgánů na sebe navazují. Důraz je kladen především na sledování pokroku.

2010

- Evropská Komise – návrhy celkového přístupu strategie.
- Jarní zasedání Evropské rady – schválení celkového přístupu a sestavení hlavních cílů unie.
- Evropská Komise – návrhy hlavních směrů v rámci strategie.
- Evropský parlament – diskuse o strategii a stanoviska k hlavním směrům.
- Rada ministrů – podrobnější definice klíčových parametrů (cíle, hlavní iniciativy a směry).
- Červnové zasedání Evropské rady – schválení strategie, potvrzení cílů a hlavních směrů na mezinárodní i národní úrovni.
- Evropská komise – operativní pokyny pro další kroky strategie.
- Podzimní zasedání Evropské rady – důkladná diskuse týkající se jednotlivých témat strategie.
- Členské státy – programy stability, národní programy reforem, konvergenční programy.

2011

- Evropská komise – výroční zpráva pro jarní zasedání Rady, postoj ke stabilizačním a konvergenčním programům, návrhy, doporučení.
- Rada ministrů – přezkoumání návrhů Evropské rady.
- Evropský parlament – debata všech členů, přijetí usnesení.
- Jarní zasedání Evropské rady – zhodnocení pokroku a strategických záměrů.
- Členské státy, Evropská komise, Rada ministrů – sledování doporučení, provádění reforem, podávání zpráv.

2012

Postup harmonogramu se stále opakuje.⁴⁸

---

⁴⁸ Dokument COM (2010) 2020 v konečném znění, Sdělení Komise, *Evropa 2020, Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*, s. 36

3.6 Srovnání Lisabonské strategie a Strategie Evropa 2020

Při porovnání jednotlivých strategií je dobré porovnat také Lisabonskou strategii původní a její revidovanou verzi. V původní strategii byl velmi ambiciózní cíl, aby se z EU stala nejkonkurenceschopnější a nedynamičtější ekonomika světa. Již v průběhu desetiletého období bylo zřejmé, že toho Evropská unie v žádném případě nedosáhne. Hlavní cíl revidované verze strategie byl tedy o něco skromnější. Základním cílem přepracované Lisabonské strategie bylo dosáhnout vyššího a trvalého ekonomického růstu a vytvářet větší množství kvalitnějších pracovních míst. Základním cílem Strategie Evropa 2020 se stalo stanovení vize evropského sociálně tržního hospodářství pro 21. století s hospodářským růstem inteligentním, udržitelným a podporující začlenění. Ačkoli tento cíl aktuální strategie zní celkem obecně, drží se na rozdíl od cílů předchozích strategií při zemi. Podle řízení jednotlivých strategií je také zřejmá propracovanost systému. Styl řízení v nové strategii je rozhodnější, podléhá rozhodování na nejvyšší politické úrovni, tedy Evropské radě. Navíc jsou transparentně a pravidelně sledovaný výsledky strategie. Členské státy jsou více zapojené a kontrola plnění výsledků probíhá průběžně jak na úrovni jednotlivých států, tak na úrovni EU.

Strategie Evropa 2020 se opírá o zkušenosti nabyté v předchozí Lisabonské strategii. Poučila se z jejích chyb a nedostatků a zároveň využila jejich přínosů. Nová strategie řeší neodpovídající výsledky a rozdíly mezi jednotlivými členskými zeměmi v rychlosti a rozsahu provádění reforem přispívajících k dosažení cílů. Zároveň bere v úvahu hospodářské změny, které nastaly od roku 2000 a nutnost zotavit se z ekonomické krize.

4 Vlastní práce

4.1 Česká republika a strategie Evropské unie

Česká republika vstoupila do EU 1. května 2004, tedy prakticky v poločase Lisabonské strategie. Od počátku vstupu do EU se ČR plně zapojila do diskuse ohledně revize cílů Lisabonské strategie. Stejně jako ve všech členských státech, byl i v ČR přijat **Národní Lisabonský program 2005 - 2008**, neboli Národní program reforem ČR. Tímto dokumentem se Česká republika zavázala k přijetí nezbytných reformních kroků a zároveň přiblížila široké veřejnosti priority hospodářské politiky, resp. politiky zaměstnanosti.⁴⁹

Národní program reforem představoval jednotný a soudržný přístup mezi makroekonomickou a mikroekonomickou politikou a politikou zaměstnanosti. V makroekonomické oblasti se program zaměřoval na pokračování reformy veřejných financí a zároveň na měnovou politiku s cílem zavedení eura do roku 2012.⁵⁰ V mikroekonomické oblasti bylo nejdůležitějšími reformními kroky vytvoření prostředí stimulující výzkum, vývoj a inovace, modernizace a rozvoj dopravních, informačních a komunikačních sítí a vytvoření kvalitního podnikatelského prostředí.⁵¹ V oblasti trhu práce bylo prioritní věnovat se flexibilitě trhu práce, rozvoji vzdělání, zvyšování kvality pracovních sil a začleňování osob na trh práce, zejména absolventů a lidí v pokročilém věku.⁵²

Na Národní Lisabonský program navazoval **Národní program reforem České republiky 2008 – 2010**. Ten reformy vymezené v NP 2005 – 2008 rozšiřoval s tím, že do roku 2010 budou realizovány reformní opatření v oblasti sociálního a důchodového systému a opatření v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti.

S novou Strategii Evropa 2020 koresponduje **Národní program reforem České republiky 2011**, který sumarizuje reformní kroky vedoucí k naplnění hlavních cílů strategie. Důraz je kladen na pravidelnou kontrolu plnění plánů a cílů. Na základě vyhodnocení provádění tzv. Evropského semestru, byla provedena aktualizace Národního programu reforem. V roce 2012 je tedy platný aktualizovaný **Národní program reforem České republiky 2012**.

---

⁴⁹ Dokument: NÁRODNÍ LISABONSKÝ PROGRAM 2005-2008. *Národní program reforem České republiky*, s. 3

⁵⁰ TOTH, D., *Lisabonská strategie, Hospodářská a sociální politika Evropské unie*, s. 130

⁵¹ Dokument: NÁRODNÍ LISABONSKÝ PROGRAM 2005-2008. *Národní program reforem České republiky*, s. 4

⁵² Dokument: NÁRODNÍ LISABONSKÝ PROGRAM 2005-2008. *Národní program reforem České republiky*, s. 4

4.2 Politika zaměstnanosti

V praktické části práce je vymezena činnost České republiky v rámci Lisabonské strategie a Strategie Evropa 2020 se zaměřením na **politiku zaměstnanosti**. Hodnocenými ukazateli v další části práce jsou: **míra zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva ve věku 20 – 64, míra zaměstnanosti žen, zaměstnanost pracovníků nad 55 let a míra nezaměstnanosti mladých osob ve věku 15 – 24**. Pomocí dat od roku 2005 je zhodnocen výchozí stav při vstupu do EU, dále průběžný stav během Lisabonské strategie, současný stav v období platnosti Strategie Evropa 2020 a vyhlídky do dalších let. Vybrané ukazatele jsou navíc vyhodnoceny a porovnány se dvěma sousedními státy a to s Německem a Slovenskem. Německo patří mezi zakládající státy Evropské unie a je na velmi dobré ekonomické úrovni. Zároveň je státem, který příznivě ovlivňuje českou ekonomiku. Slovensko je České republice blízké především historicky. Do Evropské unie vstupovali oba státy současně v roce 2004.

4.2.1 Trh práce v České republice

Český trh práce prošel od začátku devadesátých let rozsáhlými změnami. Zatímco ještě v osmdesátých letech byla v Československu prakticky plná zaměstnanost, ačkoli nuceně udržovaná, a zaměstnanost žen byla nadprůměrná, v devadesátých letech velmi ovlivňovaly trh práce dopady probíhající restrukturalizace ekonomiky, klesl počet pracovních míst a změnila se požadovaná struktura kvalifikace. V první polovině devadesátých let míra nezaměstnanosti začala postupně růst. Stále ale byla značně pod průměrem západní Evropy s mírou nezaměstnanosti 3%. V té době se míra nezaměstnanosti pohybovala v západních zemích kolem 10%. Ve srovnání s postkomunistickými zeměmi byla situace v ČR velmi příznivá, neboť na Slovensku po rozdělení ČSFR byla míra nezaměstnanosti trojnásobná oproti České republice.

Ve druhé polovině devadesátých let začala nezaměstnanost prudce stoupat. Jedním z hlavních důvodů byla rozsáhlá restrukturalizace zastaralého průmyslu. Zvyšoval se také počet dlouhodobě nezaměstnaných. V roce 2000 dosahovala míra nezaměstnanosti 9%. Míra nezaměstnanosti koresponduje s mírou zaměstnanosti. Pokud míra zaměstnanosti klesá, nezaměstnanost se zvyšuje. Míra zaměstnanosti od roku 2000 měla klesající tendenci. Po vstupu ČR do EU se dařilo snižovat nezaměstnanost. Mírný růst začal v roce

2006, nicméně od počátku hospodářské krize česká ekonomika stagnovala a od roku 2009 se již tento trend nedařil a vlivem krize a hospodářské recese se nezaměstnanost aktuálně pohybuje v rozmezí 8 – 9%.

Cíle v oblasti politiky zaměstnanosti v rámci Lisabonské strategie:

Reformní opatření bude do roku 2010 směřovat ke splnění těchto cílů:

- celková zaměstnanost 70%,
- zaměstnanost žen 60%,
- zaměstnanost věkové skupiny 55 – 65 let 50%.⁵³

Národní program reforem 2005 – 2008 se věnuje prioritám, na které je potřeba se zaměřit. Prvním prioritním opatřením je **flexibilita na trhu práce** spolu s rozšířením smluvní volnosti v pracovně právních vztazích, snížením nemzdových nákladů práce, zlepšení stimulačních účinků přímých daní a dávek s cílem omezit nezaměstnanost a zvýšit motivaci k práci, zvýšit územní mobilitu a modernizovat politiku zaměstnanosti.⁵⁴

Další prioritou NPR je **začleňování na trhu práce** s cílem snížit nezaměstnanost mladých do 25 let, prosadit rovnost žen a mužů na pracovním trhu, zvýšit účast starších osob na trhu práce, zvýšit profesní mobilitu prostřednictvím efektivního systému rekvalifikací a zjednodušit přístup cizinců na trh práce.⁵⁵

Poslední prioritní opatření je zaměřeno na **vzdělávání** a dílčími cíli jako je realizace kurikulární reformy, rozšíření přístupu k vyššímu odbornému a vysokoškolskému vzdělání, podporovat spolupráci zaměstnavatelů, zaměstnanců a vzdělávacích institucí, zefektivnit propojení systému počátečního a dalšího vzdělávání, podporovat propustnost mezi jednotlivými stupni terciárního vzdělávání, podporovat další vzdělávání ve firmách a zvyšovat informační vzdělanost.⁵⁶

---

⁵³ Dokument: NÁRODNÍ PROGRAM REFOREM ČESKÉ REPUBLIKY 2008-2010, dostupné z: http://mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Narodni_program_reforem_CR_2008-2010_pdf.pdf, s. 63

⁵⁴ Dokument: NÁRODNÍ PROGRAM REFOREM ČESKÉ REPUBLIKY 2008-2010, dostupné z: http://mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Narodni_program_reforem_CR_2008-2010_pdf.pdf, s. 30

⁵⁵ Dokument: NÁRODNÍ PROGRAM REFOREM ČESKÉ REPUBLIKY 2008-2010, dostupné z: http://mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Narodni_program_reforem_CR_2008-2010_pdf.pdf, s. 33

⁵⁶ Dokument: NÁRODNÍ PROGRAM REFOREM ČESKÉ REPUBLIKY 2008-2010, dostupné z: http://mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Narodni_program_reforem_CR_2008-2010_pdf.pdf, s. 37

Hlavní cíle pro roky 2008 – 2010 vycházející z Národního programu reforem:

- zavedení systému motivačních prvků pro občany ohrožené sociálním vyloučením k aktivnímu a rychlému řešení a začlenění do trhu práce,
- usilování o pružný a mobilní trh práce,
- zjednodušení regulací podmínek přístupu kvalifikované pracovní síly ze zemí třetího světa na český trh práce,
- zavedení plánu realizace strategie celoživotního vzdělávání,
- zvýšení motivace zaměstnanců a zaměstnavatelů k účasti na dalším vzdělávání,
- zlepšení kvality pracovní síly v souladu s potřebami pracovního trhu.⁵⁷

Cíle v oblasti zaměstnanosti v rámci Strategie Evropa 2020:

- celková míra zaměstnanosti bude činit 75%
- míra zaměstnanosti žen ve výši 65%
- míra zaměstnanosti starších pracovníků bude představovat 55%
- míra nezaměstnanosti mladých osob (15-24 let) klesne o třetinu oproti roku 2010
- míra nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací bude nižší o čtvrtinu ve srovnání s rokem 2010
- administrativní snížení zátěže o 30% v porovnání s rokem 2005
- produktivita práce bude zvýšena o 20% oproti roku 2010.⁵⁸

4.2.1.1 Míra zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva ve věku 20 – 64 let

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo tvoří zaměstnané i nezaměstnané osoby. Evropská unie se ve svých cílech zaměřuje na zaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva ve věku 20 až 64 let. Eurostat datuje vývoj míry zaměstnanosti od roku 1997, kdy byla míra zaměstnanosti 65,1%. V té době měla EU 15 členů. V roce 2004 se Unie rozšířila o deset zemí a míra zaměstnanosti vzrostla na 67,4%. Poslední rozšíření EU proběhlo v roce 2007. Unie tak získala dnešní počet 27 států a výše zaměstnanosti

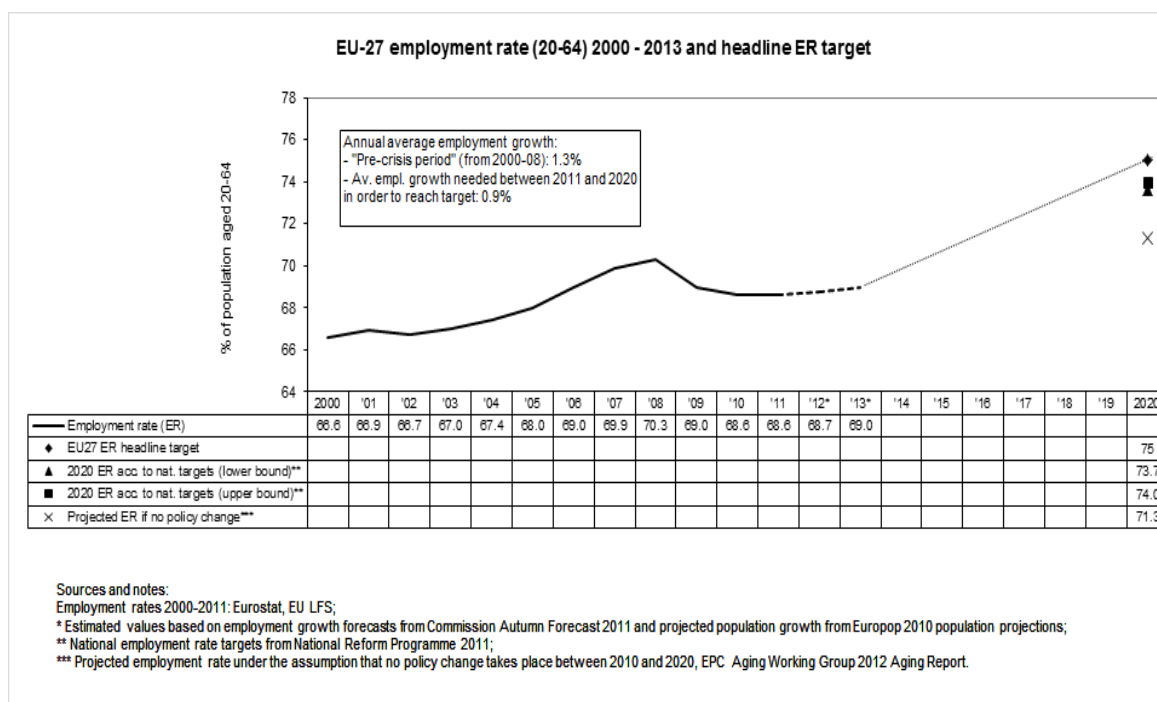
⁵⁷ Dokument: NÁRODNÍ PROGRAM REFOREM ČESKÉ REPUBLIKY 2008-2010, dostupné z: http://mfer.cz/cps/rde/xbcr/mfer/Narodni_program_reforem_CR_2008-2010_pdf.pdf, s. 63

⁵⁸ Dokument: *Akční plán pro naplňování národních cílů ČR stanovených v rámci Strategie Evropa 2020*, 7.6.2010, s. 6-7.

dosahovala 69,9%. Tento trend zvyšování míry zaměstnanosti se však v roce 2008 zastavil a začal pomalu klesat. **Cílem Lisabonské strategie bylo dosáhnout zaměstnanosti 70% do roku 2010.** Tohoto cíle se v rámci celé EU nepodařilo dosáhnout, neboť na konci této strategie dosahovala zaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva ve věku 20 - 64 let 68,6%. Stejně hodnoty se dosáhlo i v roce 2011, přičemž pět zemí přesáhlo hranici 75% (Švédsko, Nizozemí, Německo, Dánsko a Rakousko), dalších šest zemí se pohybovalo v rozmezí 70 – 75% (Finsko, Kypr, Velká Británie, Česká Republika, Estonsko a Lucembursko). Pod 70 procenty jsou zbylé země EU. Nejhoršího výsledku v roce 2011 dosáhlo Řecko s 59,9%.

Úkolem Strategie Evropa 2020 je znovu nastartovat růst a dosáhnout míry zaměstnanosti 75% ekonomicky aktivního obyvatelstva do roku 2020. Přičemž nejde o to, aby tento cíl byl splněn v průměru, ale aby ho splnily jednotlivé členské země, nebo se alespoň tomuto cíli přiblížily. Každý členský stát EU má stanovený svůj vnitrostátní cíl v rámci zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva (viz Příloha č. 1). Při formulaci cílu byly brány v úvahu rozdílné podmínky a okolnosti, které v jednotlivých státech panují.

Obrázek č. 2: Míra zaměstnanosti EU (20-64 let)

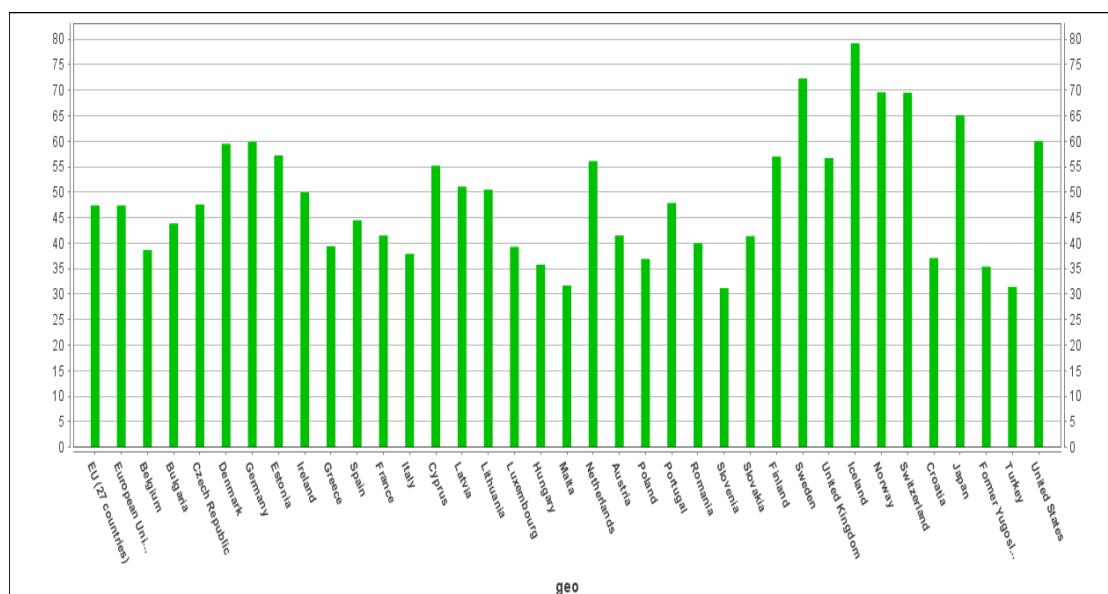

Zdroj: Eurostat, dostupné z:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_lfs/data/database

Obrázek č. 3: Zaměstnanost ekonomicky aktivního obyvatelstva v EU – rok 2011

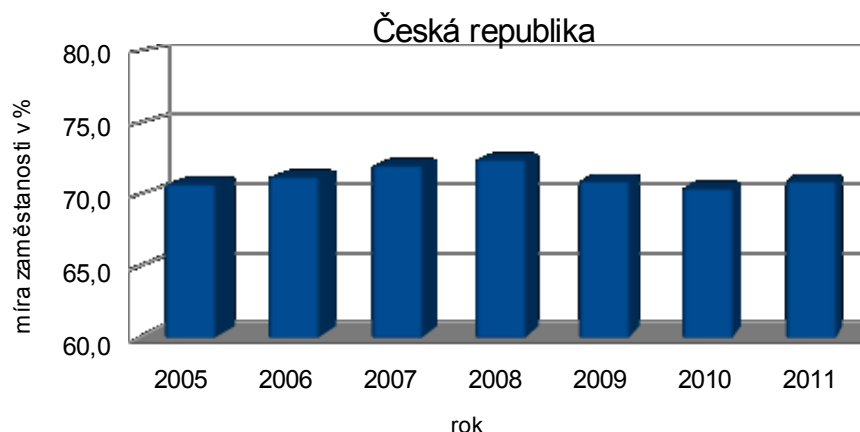
Zdroj: Eurostat, dostupné z:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/graph.do?tab=graph&plugin=0&language=en&pcode=t2020_10&toolbox=type

Míra zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva v České republice měla rostoucí tendenci až do roku 2009, tedy do doby, než se v ČR projeví důsledky celosvětové hospodářské krize. Ekonomika v tomto roce zaznamenala výrazný propad HDP, který se projevil i na pracovním trhu. Počet uchazečů roste, zatímco volných pracovních míst ubývá. Od roku 2010 se trh práce vcelku stabilizoval. **Cílem Lisabonské strategie v oblasti zaměstnanosti bylo dosáhnout míry zaměstnanosti 70%.** Tento plán byl splněn, ale nebyl o moc převyšován. V tomto ohledu neměla Česká republika cíl nikterak vysoký, neboť zaměstnanosti 70% dosahovala již při vstupu do EU. V pořadí zaměstnanosti EU je ČR na devátém místě. V mezinárodním srovnání si tedy český trh práce nevede špatně, nicméně strukturální problémy dál prohlubují vysokou dlouhodobou nezaměstnanost a regionální rozdíly v míře nezaměstnanosti a je tedy nutné pokračovat v aktivní politice zaměstnanosti.

Cíl České republiky v rámci Strategie Evropa 2020 koresponduje s cílem EU a je ve stejné výši 75%. V letech 2007 a 2008 ČR dosahovala hodnot kolem 72%. Poté následoval pokles v celkové zaměstnanosti. Od roku 2010 je patrné mírné zvyšování procenta zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva. V roce 2011 ČR dosahovala 70,9%. Pokud bude rostoucí tendence pokračovat, je splnění cíle reálné.

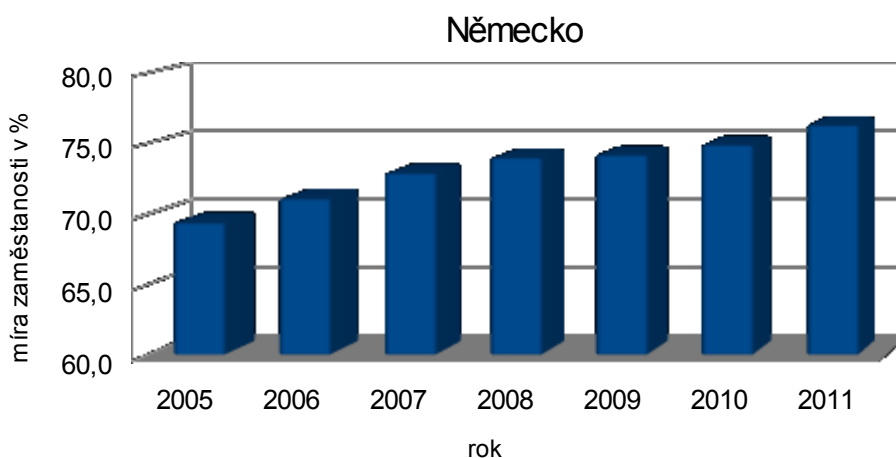
Graf č. 1: Míra zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva v ČR

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Ekonomicky silné Německo má cíl vyšší než ČR a průměr EU. Hodnota, které by mělo SRN dosáhnout je 77%. V roce 2011 se tomuto číslu téměř přiblížilo. V tomto roce byl podíl zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva 76,3%. Z grafu č. 4 je patrné, že na rozdíl od ostatních zemí unie a EU jako celku, v Německu míra zaměstnanosti neměla klesající tendenci, ale od roku 2005 neustále rostla. Pochopitelně vlivem hospodářské krize nebyl růst od roku 2008 tak rychlý jako v předchozích letech, nicméně neklesal jako ve většině zemí EU. Pokud nenastanou nějaké zásadní problémy v ekonomice Německu, bude dosaženo národního cíle velmi brzo.

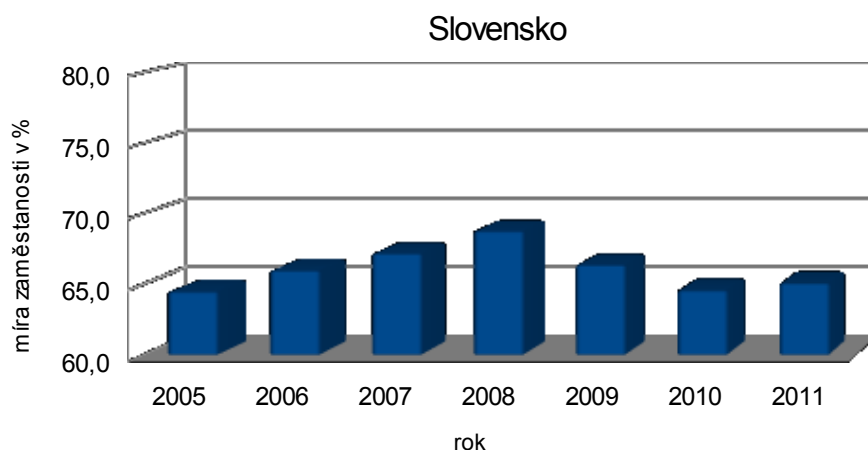
Graf č. 2: Míra zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva v Německu

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

Cílem Slovenska je zvýšit zaměstnanost na 72%. Tento cíl je tedy nižší než cíl ČR a průměru EU. Zaměstnanost Slovenska je procentuálně nižší než zaměstnanost ČR, nicméně je zde patrný stejný trend. V roce 2007, stejně jako v ČR i na Slovensku, začala klesat míra zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva. Zaměstnanost se snižovala do roku 2010. V roce 2011, kdy se trh začal stabilizovat, zaznamenala míra zaměstnanosti nárůst o 0,5% oproti roku 2010. Poslední zveřejněný údaj o výši zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva je 65,1%. Ke splnění národního cíle chybí necelých 7%.

Graf č. 3: Míra zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva na Slovensku

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

Při porovnání ČR, SRN a SR je zřejmé, že nejvíce se svému individuálnímu cíli přibližuje Německo, které plní na 99,1%. Výsledek České republiky není špatný. Z tabulky č. 1 a grafu č. 4 je patrné, že český trh práce si ve srovnání s evropským průměrem nevede špatně. Prakticky již od svého vstupu se drží nad průměrem Unie. Tyto výsledky však neznamenají, že je tento stav uspokojivý a není potřeba míru zaměstnanosti dále zvyšovat a zvolňovat s aktivní politikou zaměstnanosti.

Plánem ČR je dosáhnout během Strategie Evropa 2020 zaměstnanosti 75% ekonomicky aktivního obyvatelstva ve věku 20 až 64 let. Zaměstnanost v roce 2011 dosahuje 70,9%, to znamená, že plnění tohoto cíle je na 94,5%. Zatímco EU plní na 91,5%. Nejméně se blíží cíli Slovensko, které plní na 90,4% a v roce 2011 dosahuje míry zaměstnanosti 65,5%. V porovnání ČR a SRN je SR nejslabší, jeho individuální cíl v oblasti zaměstnanosti je 72%.

Tabulka č. 1 : Plnění cíle míry zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva

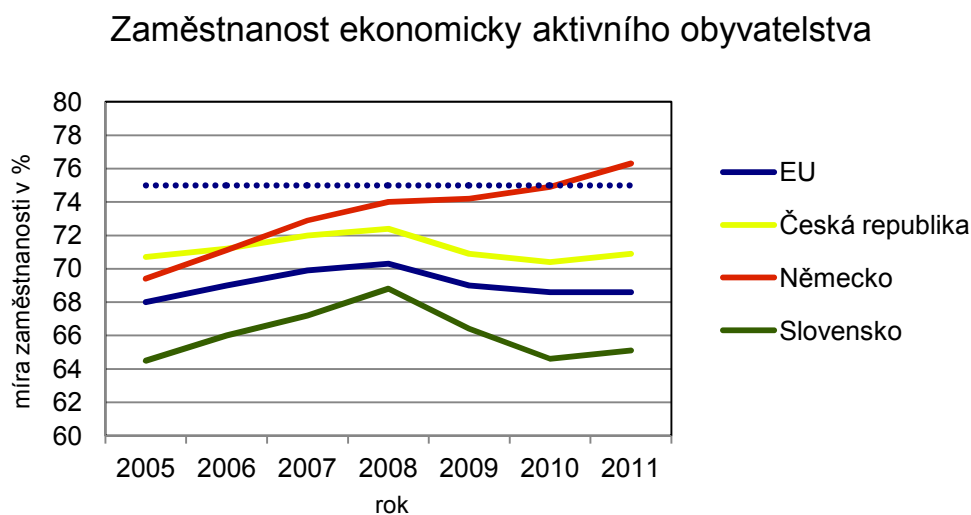
Země/období	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	CÍL*	PLNĚNÍ**
EU	68	69	69,9	70,3	69	68,6	68,6	75	91,5
Česká republika	70,7	71,2	72	72,4	70,9	70,4	70,9	75	94,5
Německo	69,4	71,1	72,9	74	74,2	74,9	76,3	77	99,1
Slovensko	64,5	66	67,2	68,8	66,4	64,6	65,1	72	90,4

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

*Cíle Strategie Evropa 2020

** Procentuální plnění cíle – rok 2011

Graf č. 4: Srovnání zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva v ČR, SRN, SK a EU v letech 2005 – 2011

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

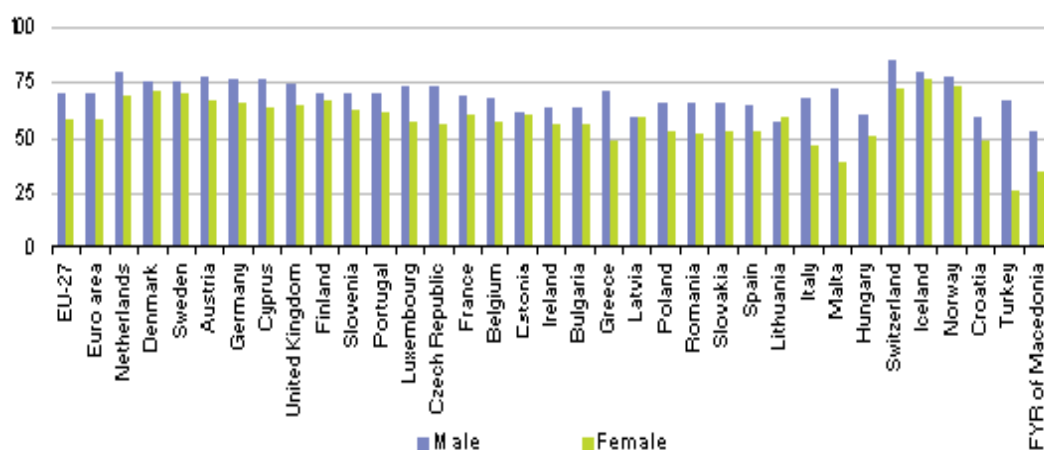
4.2.1.1 Míra zaměstnanosti žen

Navzdory značnému pokroku v posledních letech v oblasti zaměstnanosti přetrvává na pracovním trhu řada strukturálních problémů. Jedním z nich je nízká míra zaměstnanosti žen. Podporování zásady rovných pracovních příležitostí pro muže a ženy a lepší sladování pracovní doby a rodinného života již zaznělo v Lisabonské strategii. V roce 2000 se EU srovnávala s USA i v problematice zaměstnanosti žen. Zatímco v USA pracovaly dvě třetiny žen, v EU pracovala v tomto roce pouze polovina žen. Zvýšení účasti žen na trhu práce je považováno, za jeden z nejdůležitějších dílčích úkolů, které by měli pomoci dosáhnout hlavního cíle zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva.

Pomocí nástrojů Lisabonské strategie se měl počet zaměstnaných žen v rámci EU zvýšit na 60% do roku 2010. To se podařilo splnit, neboť zaměstnanost v tomto roce dosahovala 62,1%. Navzdory dosaženému pokroku v oblasti zaměstnanosti je podíl zaměstnanosti žen stále nízký. Proto i Strategie Evropa 2020 si definovala cíl zvýšení zaměstnanosti žen. Nová strategie EU neurčila cílovou hranici pro průměrné zaměstnanosti žen, ale každá členská země si svůj cíl určila v svém národním programu reform. Z dat uvedených v příloze č. 4 je evidentní, že zaměstnanost žen roste každým rokem. Oproti celkové zaměstnanosti zde není propad, který bychom mohli přisuzovat hospodářské krizi. Kromě zvyšování zaměstnanosti žen se Evropská komise také zavázala k podpoře rovnováhy žen a mužů. Tato aktivita se týká především v rovnosti odměňování. Ženy totiž průměrně v EU vydělávají o 18% méně než muži.

Dle posledních výsledků z roku 2011 se zaměstnanost žen mírně zvýšila na 62,3%. Na základě dosavadního vývoje, je předpoklad, že tento trend zůstane rostoucí. Státy, které vedou se zaměstnaností žen, jsou např. Švédsko, Dánsko, Finsko, Německo. Zde se zaměstnanost žen pohybuje nad 70%. V EU jsou ale i státy, kde zaměstnanost žen nedosahuje ani 50%, jsou jimi Itálie, Řecko a Malta.

Obrázek č. 4: **Míra zaměstnanosti v EU podle pohlaví**

(1) The figure is ranked on the average of employment rates for males and females.

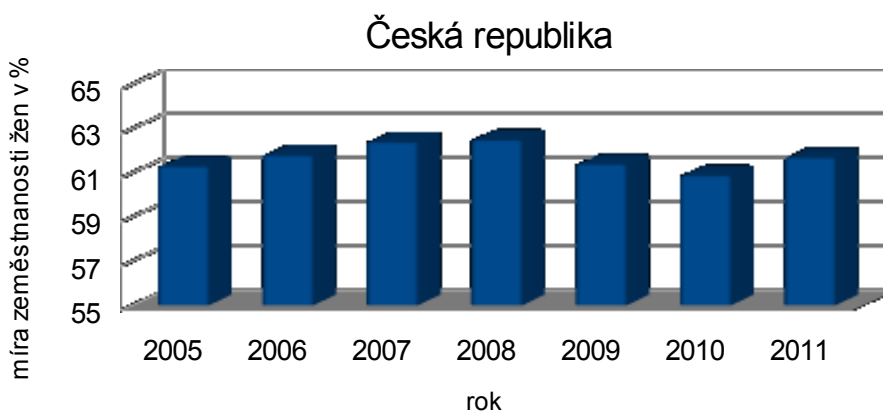
Source: Eurostat (online data code: lfsi_emp_a)

Zdroj: Eurostat, dostupné z

[http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Employment_rates_by_gender_2010_\(1\)_\(%25\).png&filetimestamp=20111117143017](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php?title=File:Employment_rates_by_gender_2010_(1)_(%25).png&filetimestamp=20111117143017)

Ačkoli je Česká republika v míře zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva nad průměrem EU, v míře zaměstnanosti žen se umístila až v druhé polovině na 16. místě. **V rámci Lisabonské strategie bylo cílem České republiky udržet míru zaměstnanosti žen na 60%.** Míra zaměstnanosti žen se od vstupu ČR do EU nezvýšila. V roce 2010 dokonce dosáhla minimální hodnoty od roku 2000. V roce 2000 byla míra zaměstnanosti žen 61,9%, při vstupu do EU byla nižší 63,1% a na konci období platnosti Lisabonské strategie dosáhla úplně minimální hodnoty 60,9 %. Cíl Lisabonské strategie byl sice dodržen, ale za úspěch jej považovat nelze. **Národním dílčím cílem Strategie Evropa 2020 je míra zaměstnanosti žen 65%.** Zvýšení procenta zaměstnanosti žen může pomoci ke splnění základního cíle Strategie Evropa 2020, zvýšení zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva. V posledním sledovaném období se zvýšila míra zaměstnanosti žen na 61,7%. V zaměstnanosti žen je na tom ČR prakticky stejně jako v roce 2000. Znamená to tedy, že k zásadnímu posunu od vstupu do EU nedošlo. Nicméně, cíl je nastaven reálně, to znamená, že pokud bude rostoucí tendence pokračovat, je splnění cíle možné dokonce dříve než v roce 2020.

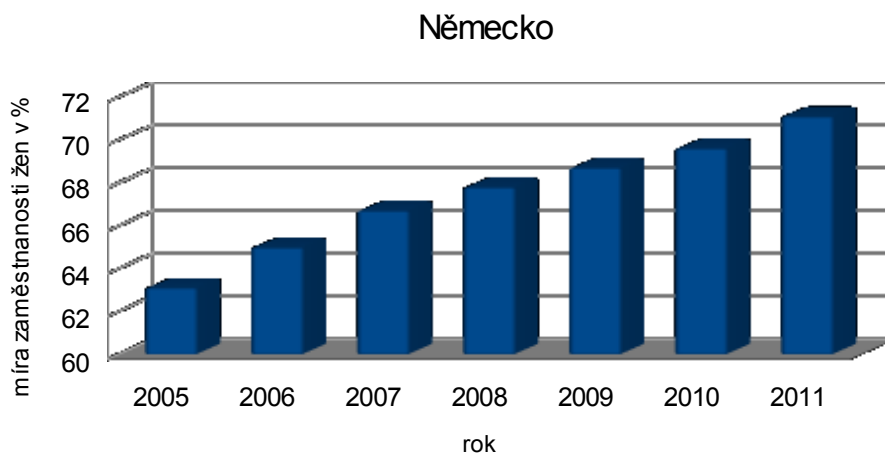
Graf č. 5: Míra zaměstnanosti žen v ČR

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

V Německu je situace úplně jiná. Od roku 2000 se Německu podařilo zvýšit zaměstnanost žen o deset procent. Zaměstnanost žen se v SRN pohybuje nad průměrem EU a dosahuje hodnoty 71,1%. To svědčí o vyspělosti ekonomiky Německa a moderním přístupu na trhu práce.

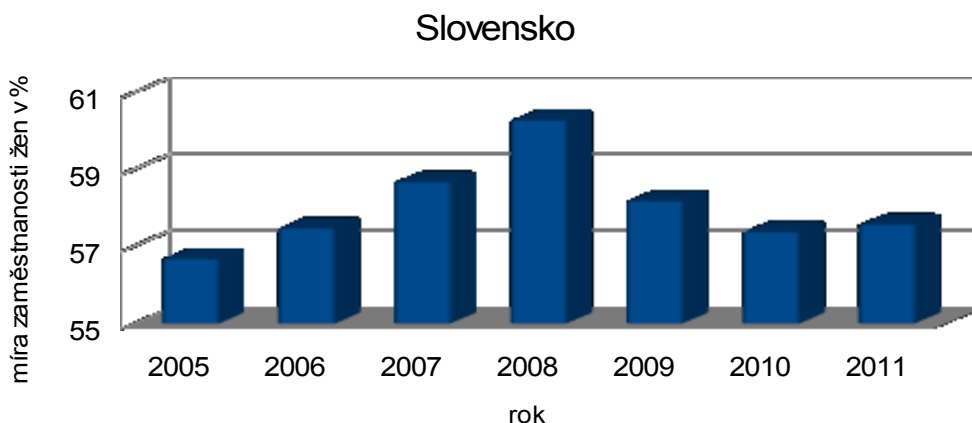
Graf č. 6: Míra zaměstnanosti žen v Německu

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

Stejně jako se Slovensku nedaří dosahovat alespoň průměrných hodnot v rámci celkové zaměstnanosti, nedaří se mu v oblasti zaměstnanosti žen. Co se týká vývoje zaměstnanosti žen od roku 2000, je Slovensko srovnatelné s Českou republikou. Ani Slovensku se totiž nepodařilo zvednout úroveň zaměstnanosti a drží se stejné hladiny jako před deseti lety. Tento nepříznivý trend bude muset změnit aktivní politika zaměstnanosti Slovenska. Zaměstnanost žen v roce 2011 byla 57,6%.

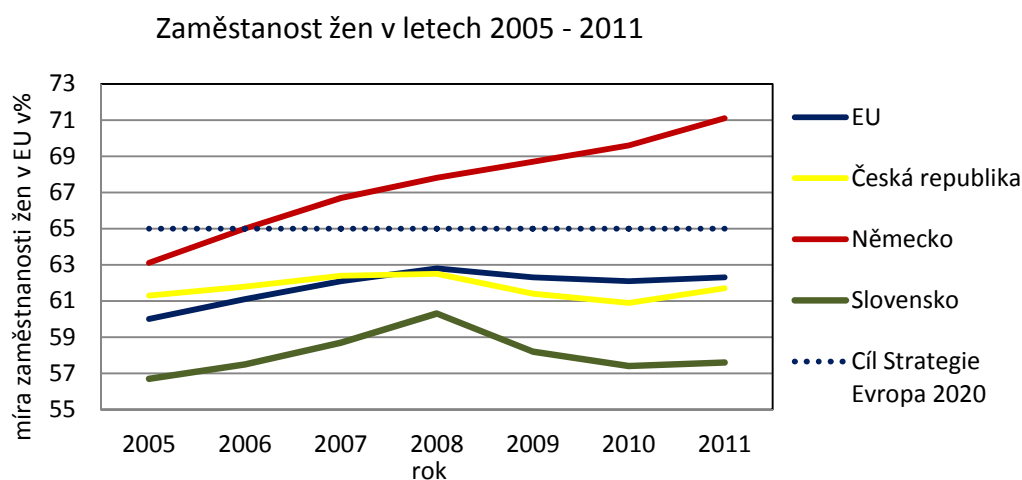
Graf č. 7: Míra zaměstnanosti žen na Slovensku

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

Národním cílem České republiky v zaměstnanosti žen je dosáhnout hodnoty 65%. Znamená to zvýšit zaměstnanost žen o 4,1% oproti roku 2010. Ačkoli se ČR drží lehce pod průměrem EU, nepodařilo se jí v oblasti zaměstnanosti žen dosáhnout lepších výsledků oproti roku 2000. Stejně je na tom i Slovensko, které za posledních deset let nezvedlo zaměstnanost žen téměř vůbec. Nejúspěšnější v politice zaměstnanosti žen je Německo, které je ve vedoucích pozicích v pořadí celé EU a dosahuje zaměstnanosti přes 70%.

Graf č. 8: Srovnání zaměstnanosti žen v ČR, SRN, SK a EU v letech 2005 – 2011

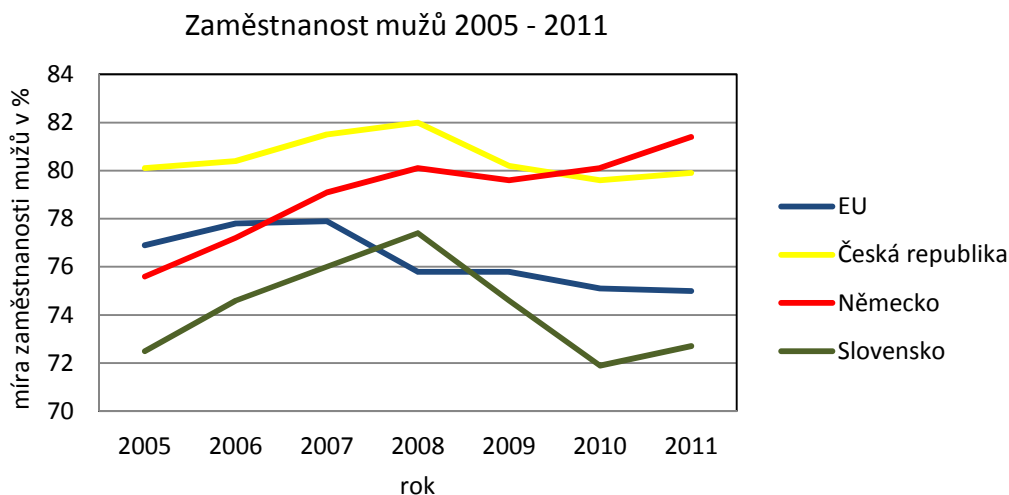
Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

Pro zajímavost je v dalším grafu uvedena zaměstnanost mužů. Z grafu je patrné, že zatímco míra zaměstnanosti žen v ČR má rostoucí tendenci, u zaměstnanosti mužů je tomu opačně. V roce 2005 dosahovala zaměstnanost mužů 80,1%. Nejvyšší zaměstnanost mužů od vstupu ČR do EU byla zaznamenána v roce 2008 a to 82%. V následujících letech má zaměstnanost mužů klesající tendenci. V posledním měřeném roce dosáhla hodnoty 76,9%. Pokles zaměstnanosti mužů byl zaznamenán také v rámci celé EU. Průměr unie v roce 2011 byl 75%. Nárůst v zaměstnanosti mužů se podařilo Německu, kde zaměstnanost mužů dosahuje 81,4%. Slovensko zaznamenalo také pokles v letech 2009 a 2010. Od roku 2011 je opět zaměstnanost mužů mírně rostoucí.

Za poklesem zaměstnanosti mužů pochopitelně stojí již zmiňovaná hospodářská krize. U zaměstnanosti mužů je propad vyšší než u zaměstnanosti žen. Důvodem je pokles v odvětvích, kde jsou pracující především muži (stavebnictví, průmyslová produkce).

Graf č. 9: Zaměstnanost mužů v ČR, SRN, SK a EU v letech 2005 – 2011

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

4.2.1.3 Míra zaměstnanosti starších pracovníků

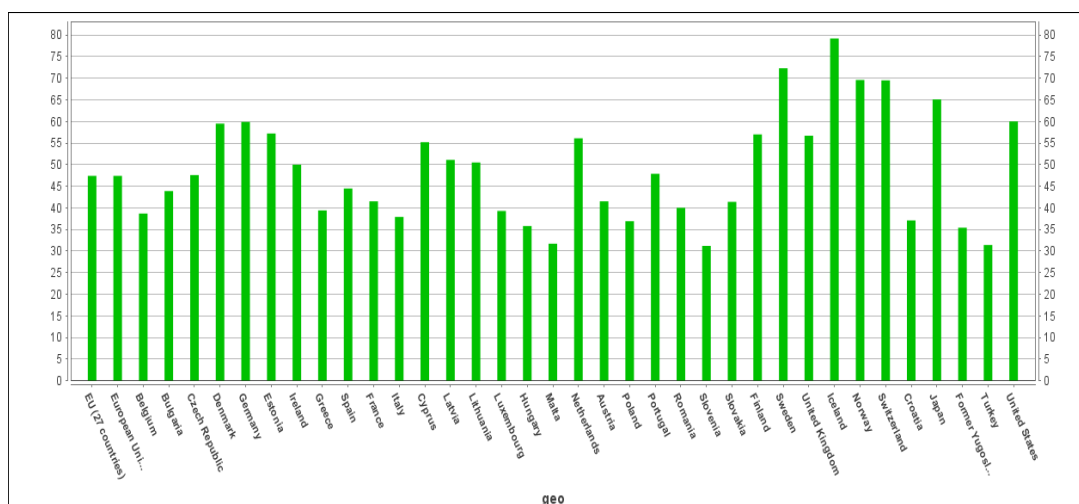
Průměrný věk, ve kterém ekonomicky aktivní osoby definitivně opouští pracovní trh, se v jednotlivých zemích EU liší. Dle údajů Eurostatu se za posledních 5 let pohybuje průměrný odchod do důchodu v rámci celé EU kolem 61 let. Poslední zveřejněný údaj je z roku 2010, kdy by průměr věku odchodu do důchodu 61,5 let. Každým rokem se odchod do důchodu zvyšuje zhruba o jednu až dvě desetiny. Důvody zvyšování věku odchodu do důchodu jsou zřejmé. Populace stárne výrazně rychleji a penzijním systémům hrozí problémy. Proto politiky jednotlivých členských států přistupují ke kroku zvyšování věku odchodu do důchodu a apelují na zvýšení procenta uspořené částky z příjmu obyvatelstva do penzijních fondů.

V ČR se průměrně odchází do důchodu v 60,5 letech. Toto číslo se za poslední roky mění maximálně o desetinu. Dokonce od roku 2007 došlo ke snížení o dvě desetiny. Německo se jeví jako pracovitější národ, neboť jejich průměrný odchod do důchodu byl v roce 2010 62,4 let. V Německu se průměrný věk odchodu do důchodu rok od roku zvyšuje. Na Slovensku lidé odchází do důchodu dříve, než je evropský průměr, či průměr ČR a SRN, v necelých 59 letech.

Zvyšující se věk pro odchod do důchodu je jedna věc a ochota zaměstnávat starší pracovníky věc druhá. Současným trendem v jakémkoli oboru je zaměstnávat mladé lidi s

praxí. O starší zaměstnance příliš velký zájem není. Jedná se o problematiku celé Unie. Proto je zvýšení míry zaměstnanosti starších pracovníků jedním z bodů ve Strategii Evropa 2020.

Obrázek č. 5: **Zaměstnanost starších pracovníků v EU – rok 2011**

Zdroj Eurostat, dostupné z:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/graph.do?tab=graph&init=1&toolbox=type&language=en&pcode=tsdde100&tableSelection=1&plugin=0>

Ve zvyšování zaměstnanosti starších pracovníků je Česká republika úspěšnější než u zvyšování zaměstnanosti žen. Tendence míry zaměstnanosti je od roku 2000 stále rostoucí. **V rámci Lisabonské strategie chtěla ČR dosáhnout míry zaměstnanosti starších pracovníků 50%.** V roce 2010 sice nebyla dosažena cílová hodnota, nicméně nárůst o více než 10% za posledních deset let je úspěchem. V roce 2011 dosahovala zaměstnanost osob starších 55 let 47,6%. v České republice je téměř shodná s průměrem unie. Znamená to tedy, že polovina obyvatel předdůchodového věku nad 55 let je bez zaměstnání. Proto je v doporučení pro ČR zaměřit se na zaměstnanost starší populace. Současným trendem v ČR je zaměstnávat mladé lidi. Předpokládá se, že starší zaměstnanci nejsou schopni zvládat flexibilně nové věci, změny v technologiích. Dalším důvodem pro zaměstnávání mladších lidí je také jazyková bariéra starší populace. Jazyková vybavenost starších občanů není na takové úrovni jako u generací mladších. Je patrné, český pracovní trh si v současné době neváží zkušeností starších pracovníků. **Dílčím cílem ČR ve Strategii Evropa 2020 je dosažení míry zaměstnanosti starších pracovníků ve výši**

55%. Při udržení dosavadního tempa růstu by mohlo být dosaženo cíle v roce 2015.

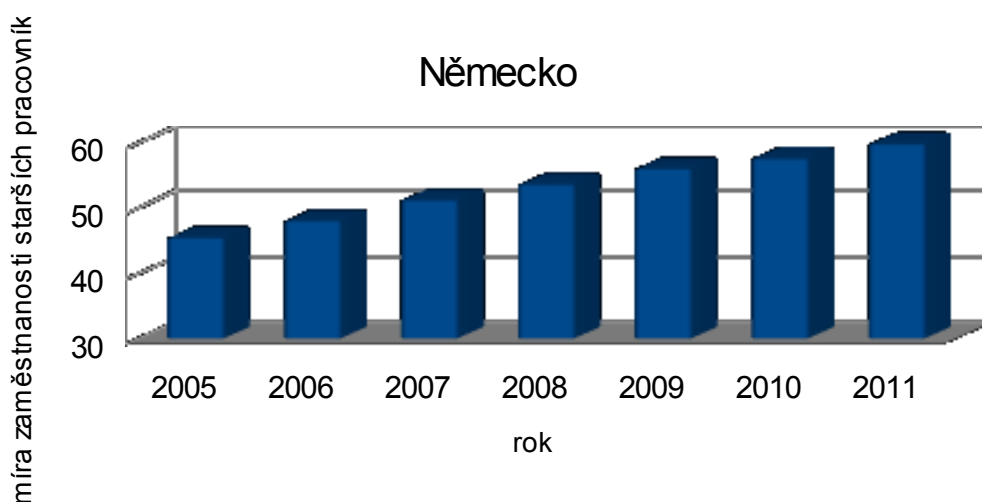
Graf č. 10: **Míra zaměstnanosti starších pracovníků v České republice**

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

V Německu je míra zaměstnanost starších pracovníků výrazně nad průměrem EU. Za posledních deset let se procento zaměstnanosti zvýšilo o téměř 20%. V roce 2011 dosáhla míra zaměstnanosti starších osob 59,9%. Vyššího čísla dosahuje pouze Švédsko se zaměstnanosti 72,3%.

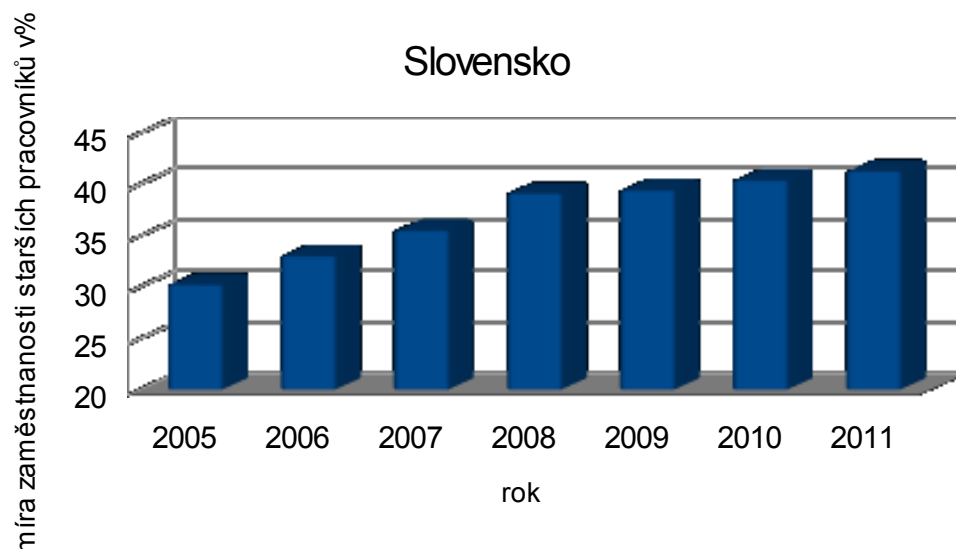
Graf č. 11: **Míra zaměstnanosti starších pracovníků v Německu**

Zdroj Eurostat, vlastní zpracování

Od roku 2000 Slovensko téměř zdvojnásobilo počet zaměstnaných osob starších 55 let. Tento podíl je ale nutné dál zvyšovat. V roce 2011 byla zaměstnanost staršího obyvatelstva na úrovni 41,4% a Slovensko je v žebříčku pořadí jednotlivých členských zemí EU mezi posledními.

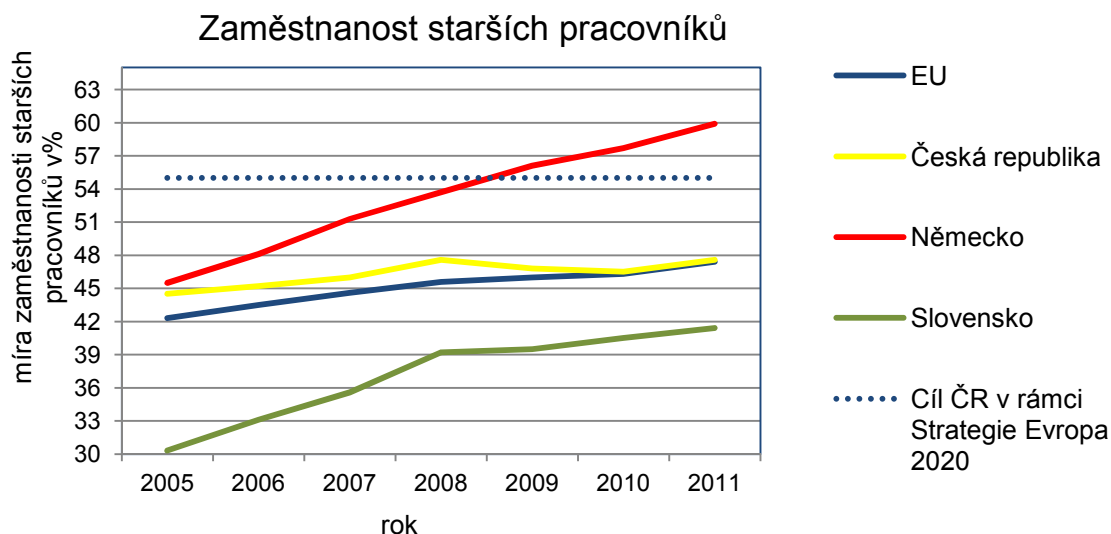
Graf č. 12: **Míra zaměstnanosti starších pracovníků na Slovensku**

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

Národním cílem České republiky je dosažení hodnoty zaměstnanosti starších pracovníků 55%. Pro ČR to znamená zvýšení zaměstnanosti v této skupině o 8,5% oproti roku 2010. Vzhledem k tomu, že i v předešlém desetiletí zvýšila ČR podíl zaměstnanosti starších lidí o více než 10%, přepokládá se, že bude splněný i tento cíl v rámci Strategie Evropa 2020. Nejlépe si vede Německo, které patří k nejúspěšnějším státům v politice zaměstnanosti. Nejslabší je Slovensko, které je jak pod průměrem EU, tak pod hodnotou zaměstnanosti ČR.

Graf č. 13: Srovnání zaměstnanosti starších pracovníků 2005 – 2011

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

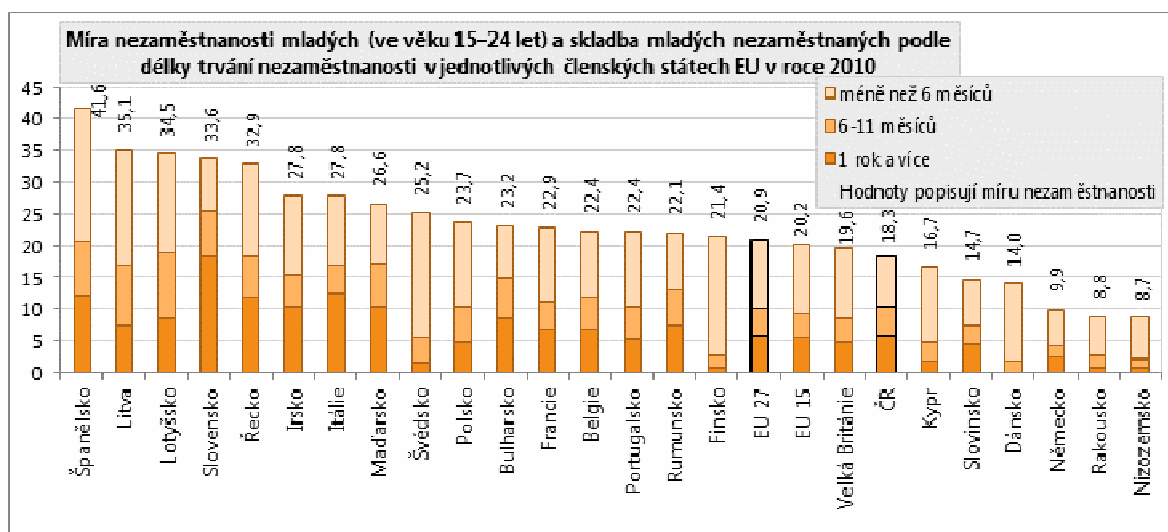
4.2.1.4 Míra nezaměstnanosti mladých osob ve věku 15 – 24

V rámci politiky zaměstnanosti EU je věnována pozornost zaměstnávání mladých lidí stejně velká jako u nejvyšších věkových skupin. Recese zhoršila postavení mladých na trhu práce v celé Evropě. V roce 2010 byla v EU pětina nezaměstnaných ve věku 15 – 24 let. V mezinárodním srovnání je nejhorší uplatnění mladých lidí na trhu práce v zemích jižní Evropy, nejlépe jsou na tom země severní Evropy, o čemž svědčí také jejich ekonomická výkonnost. Nejnižší nezaměstnanost v roce 2011 v této skupině vykazuje tradičně Německo s mírou 8,6%, obdobně je na tom Nizozemí, Rakousko a Norsko. Naopak nejhorší výsledky jsou v Řecku a Španělsku, kde míra nezaměstnanosti mladých lidí je téměř 50%.

Evropa stárne a proto je zvyšující se počet nezaměstnaných mladých lidí pro ekonomiku nebezpečný a je nezbytné tento trend zastavit a změnit.

V následujícím obrázku je ukázána míra nezaměstnanosti mladých lidí ve věku 15 – 24 let a délka trvání nezaměstnanosti.

Obrázek č. 6: Míra nezaměstnanosti mladých (15 – 24) a skladba mladých nezaměstnaných podle délky trvání nezaměstnanosti v EU

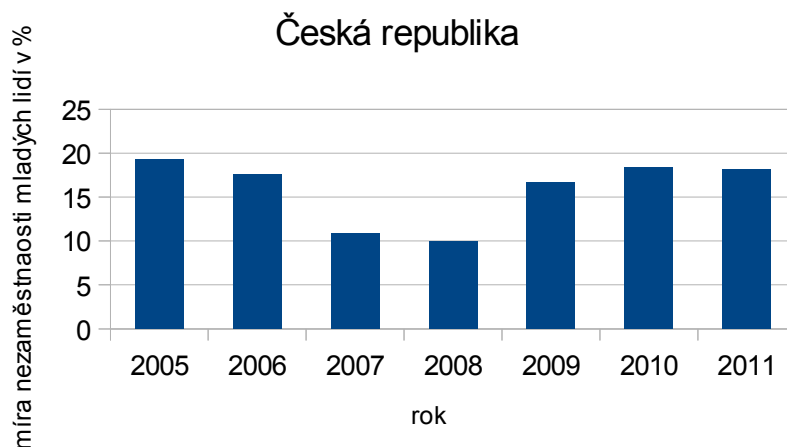
Zdroj: Eurostat, dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/0-0-04/Nezamestnanost-mladych-v-CR-a-evropskych-zemich/12>

Česká republika neměla definovaný cíl v oblasti zaměstnanosti mladých lidí v rámci Lisabonské strategie. V letech 2000 – 2006 se míra nezaměstnanosti pohybovala kolem 20ti%. V roce 2007 a 2008 se snížila na přibližně na polovinu. Vlivem recese se nezaměstnanost opět zvýšila na původní hodnoty.

Ve Strategii Evropa 2020 není stanovený cíl v rámci Evropské Unie. Nezaměstnanost mladých lidí je ale problémem celé Evropy a řeší ji všechny členské státy ve svých politikách zaměstnanosti.

Dílním cílem v aktuální Strategii Evropa 2020 je snížení míry nezaměstnanosti mladých osob ve věku 15 až 24 let o jednu třetinu oproti roku 2010. V tomto roce byla míra nezaměstnanosti mladých lidí 18,4%, **znamená to tedy v rámci ČR docílit míry nezaměstnanosti 12,3% ve věkové skupině 15 – 24 let.** V roce 2011 se nezaměstnanost mladých osob mírně snížila na 18,1%. Dle měsíčních statistik ČSÚ se míra nezaměstnanosti v roce 2012 opět zvyšuje. Přičemž snížení nezaměstnanosti mladých lidí by napomohlo k dosažení hlavního cíle v oblasti zaměstnanosti.

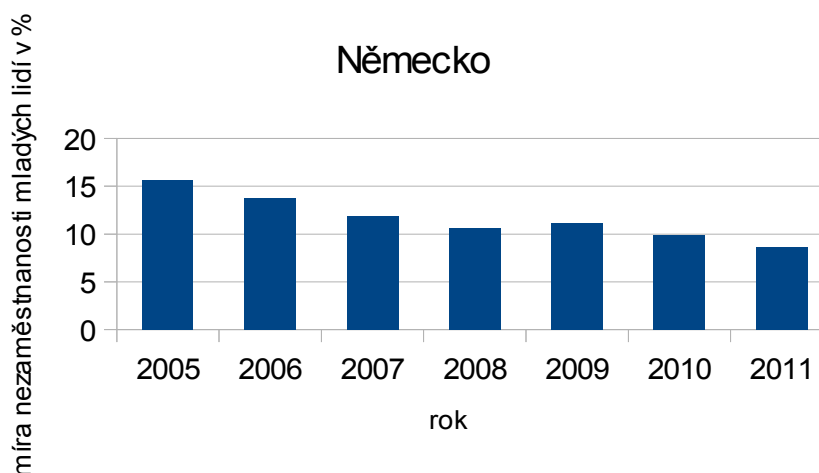
Graf č. 14: **Míra nezaměstnanosti mladých lidí v České republice**

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

Sousednímu Německu se daří ve všech oblastech zaměstnanosti, tedy i v zaměstnanosti mladých lidí. V SRN nejsou mladí kvalifikovaní lidé diskriminováni a pracovní trh je pro mladé velmi otevřený. Německu se osvědčil systém tzv. duálního vzdělávání, které podporuje studium s praxí ve firmách.⁵⁹ Od roku 2000 se v Německu míra nezaměstnanosti osob mladších 25 let pohybovala kolem 10ti%. Nárůst byl zaznamenán v letech 2004 – 2006. Od roku 2007 míra nezaměstnanosti opět klesla. Je tedy evidentní, že Německo reaguje velmi pružně na negativní změny v ekonomice.

Graf č. 15: **Míra nezaměstnanosti mladých lidí v Německu**

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

⁵⁹ VAVROŇ, J., KOVAŘÍK, J., *Ekonomy děsí velký počet mladých lidí bez práce*, dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/275376-ekonomy-desi-velky-pocet-mladych-lidi-bez-prace.html>

Slovensko patří k nejslabším státům Unie v zaměstnanosti mladých lidí. Ačkoli od roku 2000 se dařilo vlivem rychlého ekonomického růstu velmi dobře procento nezaměstnanosti snižovat, po hospodářské krizi začalo opět prudce růst a poptávka po absolventech škol se snižovala. V roce 2011 dosahovala míry nezaměstnanosti 33,5%, což je třetí nejhorší výsledek v EU.

Graf č. 16: **Míra zaměstnanosti mladých lidí na Slovensku**

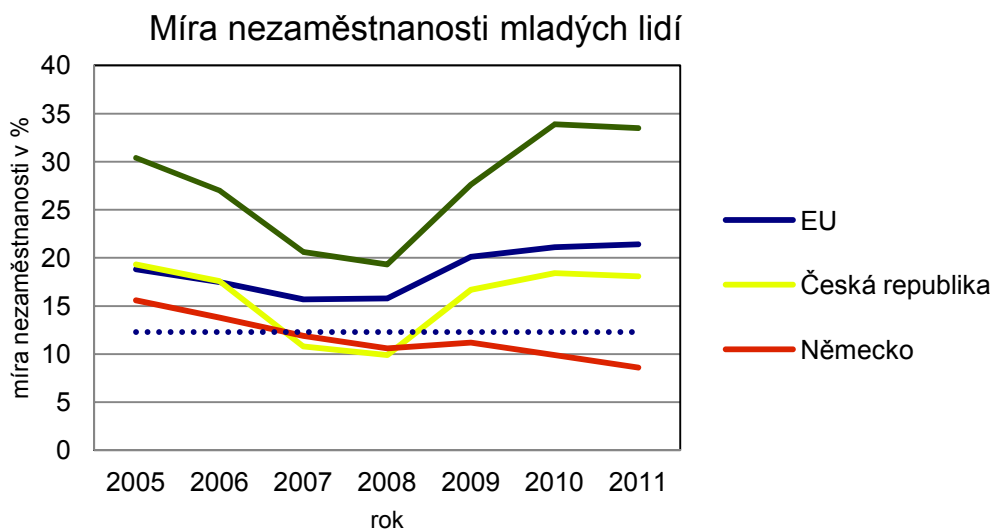

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

Průměrná zaměstnanost v EU v oblasti zaměstnanosti mladých lidí ve věku do 25 let byla v roce 2011 21,4%. Z toho vyplývá, že Česká republika je nad průměrem EU a dosahuje pozitivnějších výsledků. Samozřejmě nejlepších výsledků dosahuje opět Německo, které drží míru nezaměstnanosti mladých pod 10%. Slovensko dosahuje velmi slabých výsledků a vykazuje míru nezaměstnanosti mladých lidí větší než 30%

Graf č. 17: Srovnání zaměstnanosti mladých lidí 2005 – 2011

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování

4.4 Aktivní politika zaměstnanosti

Zlepšování politiky zaměstnanosti a snižování nezaměstnanosti jsou jedny z hlavních cílů obou strategií. Evropská strategie zaměstnanosti se zaměřuje na zvýšení efektivity pracovních trhů, zvýšení kvality pracovních míst, vytváření nových pracovních míst a zlepšení dovedností pracovníků. Aktivní politika zaměstnanosti představuje souhrn opatření a kroků, které napomáhají k maximální úrovni zaměstnanosti. APZ stimuluje nabídku a poptávku na trhu práce a jejich nesoulad, který samotný trh není schopný vyřešit. Primárně je zaměřena na snížení nezaměstnanosti osob v rizikových skupinách, které bývají na trhu práce znevýhodňovány (např. starší osoby, absolventi, ženy).

4.4.1 Aktivní politika České republiky

Nástroje APZ se od devadesátých let měnily a přizpůsobovali aktuální situaci na trhu práce. Provádění aktivní politiky zaměstnanosti má v ČR na starosti Ministerstvo práce a sociálních věcí, Úřad práce a od 1. 1. 2012 také nově soukromé agentury práce. Mezi nástroje aktivní politiky České republiky patří **rekvalifikace, investiční pobídky, veřejně prospěšné práce, společensky účelná pracovní místa, příspěvek na**

zpracování a příspěvek přechodu na nový podnikatelský program. ⁶⁰

Novým nástrojem je od roku 2012 **zvolená rekvalifikace**. Znamená to, že si uchazeč o zaměstnání může sám vybrat rekvalifikační kurz a zařízení rekvalifikace, které musí mít akreditovaný vzdělávací program. Pokud úřad práce uzná uplatitelnost kvalifikace na trhu práce, uhradí uchazeči kurz maximálně do výše stanoveného limitu po doložení úspěšného absolvování kurzu. Pokud je kurz dražší, hradí si uchazeč rozdíl z ceny sám.

Investiční pobídky fungují např. formou snížení daní, vybudování infrastruktury, poskytnutí stavebního pozemku pro stavbu podniku apod., tam kde je vyšší míra nezaměstnanosti, jako podpora vytváření nových pracovních míst.

Společensky účelná pracovní místa jsou zřizovaná po dohodě s úřadem práce s přihlédnutím na místní poměry. Úřad práce motivuje zaměstnavatele příspěvkem na vytvoření pracovního místa.

Překlenovací příspěvek je určen uchazečům o práci, kteří se rozhodnou stát OSVČ jako pomoc v začátku podnikání.

Příspěvek na zpracování je určen zaměstnavatelům uchazečů, kteří mají zhoršené postavení na trhu práce (osoby se zdravotním postižením, mladí absolventi, starší uchazeči o zaměstnání).

Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program je určen zaměstnavateli, který přechází na nový výrobní program a není schopný po nějakou dobu zabezpečit zaměstnancům práci ve stanoveném rozsahu. Příspěvek pak slouží, jako slouží na částečnou úhradu náhrady mzdy.

Součástí opatření APZ je též poradenství krajských Úřadů práce, podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením, sdílené zprostředkování zaměstnání a cílené programy k řešení zaměstnanosti. ⁶¹

Nově pomáhají zefektivnit zprostředkování zaměstnání agentury práce. Pokud má uchazeč zájem, je zařazen do tzv. programu sdíleného zprostředkování zaměstnání, kde Úřad práce spolupracuje se soukromými agenturami práce.

Dalšími kroky, které mají příspěvek ke snížení nezaměstnanosti a které se promítly i do poslední novely zákona o zaměstnanosti, jsou tvrdší postihy za zjištěnou práci na černo,

---

⁶⁰ Aktivní politika zaměstnanosti, dostupné z <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz>

⁶¹ Zákon o zaměstnanosti, dostupné z: http://www.fulsoft.cz/33/435-2004-sb-aktualni-zneni-ucinne-od-1-4-2012-zakon-o-zamestnanosti-uniqueidOhwOuzC33qe_hFd_-jrpTp4FeirpAf-vPpMxL-bHi88CD-vMUnwPlw/#ctx=c5

zpřísnily se podmínky pro vyplácení dávek v nezaměstnanosti, uchazeči o zaměstnání musí vykazovat aktivitu, jinak hrozí ztráta podpory.

Mimo rekvalifikace nejsou nástroje aktivní politiky zaměstnanosti cíleně zaměřeny na podporu zaměstnanosti rizikových skupin.

4.4.2 Aktivní politika Německa

Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti v Německu jsou zkrácená pracovní doba, profesní rekvalifikace a další pracovní vzdělávání. Doprovodnými nástroji jsou v Německu příspěvky na začlenění, příspěvky na příjem pracovníků při založení firmy, příspěvky na příjem pracovníků při zastupování v případě účasti dosavadního pracovníka na odborném přeškolení, příspěvek na odměnu za práci v případě účasti zaměstnance na odborném přeškolení nebo jiných programech podpory vzdělávání a příspěvek pro nezaměstnané osoby, pobírající podporu v nezaměstnanosti.

Ekvivalentem veřejně prospěšných prací je v SRN Program podpory získání zaměstnání, jehož prostřednictvím jsou dočasně zaměstnány osoby bez práce v obcích a různých sdruženích. Za tuto práci získávají nezaměstnaní peněžní odměnu.

V SRN se na rozdíl od ČR přihlíží také v příjmu partnera nezaměstnané osoby. Po zápočtu příjmu partnera ve společné domácnosti je dokonce možné o podporu v nezaměstnanosti přijít.

Ze všech členských zemí EU nevzrostla v Německu během hospodářské krize výrazným způsobem nezaměstnanost. Důvod je nejen v síle ekonomiky Německa, ale také v rychlosti reakce na situaci na trhu práce. Aktivní politika zaměstnanosti byla realizována velmi rychle a Německo přistoupilo k opatřením, které nejsou založeny pouze na finanční motivaci zaměstnavatelů či uchazečů o práci. Velmi populární jsou zkrácené pracovní úvazky, které pomáhají firmám přečkat nepříznivé období slabší poptávky. Pozitivní je tento nástroj také pro ženy – matky, které mohou lépe skloubit fungování rodiny s profesním životem. Proto, že Německo usnadnilo administrativu spojenou se zkrácenými úvazky, je to tento typ úvazku u zaměstnavatelů velmi atraktivní.

Zároveň byly zvýšeny dotace na další vzdělávání a rekvalifikace především starších osob a absolventů. To pomáhá zvyšovat zaměstnanost v těchto rizikových skupinách obyvatel.

4.4.3 Aktivní politika trhu práce na Slovensku

Struktura nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti Slovenska je dána zákonem o zaměstnanosti z roku 2004. Zároveň se politice zaměstnanosti věnuje operační program Zaměstnanost' a sociální inkluzia 2007 - 2013. Slovensko uplatňuje přes 30 nástrojů, které mají pomoci vytvářet nová pracovní místa a zvyšovat zaměstnanost. Tyto nástroje je možné rozdělit do sedmi oblastí: příspěvky pro občana, příspěvky pro zaměstnavatele, vzdělávání a příprava pro trh práce, podpora zaměstnávání občanů se zdravotním postižením, aktivační činnost, absolventská praxe a ostatní nástroje.⁶² Nástroje APTP uvedené v zákoně o zaměstnanosti jsou například: příspěvek na samostatnou výdělečnou činnost, příspěvek na zaměstnání znevýhodněného uchazeče o zaměstnání, příspěvek na zřízení chráněné dílny a chráněného pracoviště a jejich zachování, příspěvek občanovi se zdravotním postižením k provozování, nebo provádění samostatné výdělečné činnosti, příspěvek na činnost pracovního asistenta, příspěvek na úhradu provozních nákladů chráněné dílny, nebo chráněného pracoviště a na úhradu nákladů na dopravu zaměstnanců, vzdělávání a příprava pro trh práce uchazeče o zaměstnání, příspěvek na aktivační činnost, informační a poradenské služby, poskytování náhrad části cestovních výdajů souvisejících s účastí uchazeče o zaměstnání na aktivitách určených v individuálním akčním plánu, poskytování náhrad části cestovních výdajů uchazeče o zaměstnání, které souvisejí s absolvováním vstupního pohovoru nebo výběrového řízení, vzdělávání a příprava pro trh práce zaměstnance.⁶³

Z tohoto výčtu příkladů nástrojů aktivní politiky zaměstnanost je zřejmé, že se Slovensko zabývá politikou zaměstnanosti intenzivně. Nicméně častým nástrojem jsou příspěvky a to jak zaměstnavatelům, tak uchazečům o zaměstnání. Tyto příspěvky nemusí v praxi tolik motivovat občany ke zvýšené aktivitě při hledání práce. Při porovnání zákonů o zaměstnanosti obou zemí je patrné, že český zákon je stručnější, neobsahuje takové množství nástrojů a příspěvků jako zákon sousedního Slovenska. Obě země v roce 2012 aktualizovali znění zákonů o zaměstnanosti. Slovensko zrušilo některé příspěvky, které byly vyhodnocené jako neefektivní. Tento trend by měl i nadále pokračovat. Míra zaměstnanosti se od roku 2005 zvýšila na Slovensku nepatrně. Stejně jako v ČR i SK

⁶² Aktivní politika zaměstnanosti, dostupné z: http://www.nku.gov.sk/documents/10157/89418/Spr%C3%A1va_AOTP.pdf

⁶³ Zákon o službách zaměstnanosti, dostupné z: <http://www.profesia.sk/cms/zakony/zakon-o-sluzbach-zamestnanosti/40648>

ovlivnila míru nezaměstnanosti hospodářská krize. Ani jedna země nebyla ekonomicky tak silná, aby udržela trend rostoucí zaměstnanosti v období recese ekonomiky. Proto je nutné provádět takovou aktivní politiku a učinit efektivní kroky, které přinesou viditelné výsledky, a bude dosaženo cílů Strategie Evropa 2020. Zatím jsou aktuální nástroje nedostatečné.

5 Zhodnocení výsledků a doporučení

Česká republika si v rámci Evropské unie vede relativně dobře v míře zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva. V dílčích oblastech jako je zaměstnanost žen, starších pracovníků či absolventů, již není výsledek tak dobrý. Mohlo by se zdát, že nebýt hospodářské krize, dařilo by se České republice zvyšovat podíl zaměstnanosti ve všech skupinách obyvatel. Nicméně Německo bylo také zasaženo krizí a pokles zaměstnanosti nebyl zaznamenán. Z hodnocených zemí si nejhůře vede Slovensko. Vývoj míře zaměstnanosti je prakticky obdobný jako u České republiky. Po vstupu do EU byl zaznamenán růst míry zaměstnanosti až do období hospodářské krize, kdy opět začala nezaměstnanost klesat. Aktivní politiky obou zemí prošly v roce 2012 revizí a zákony o zaměstnanosti byly novelami aktualizovány a upraveny. I tak má Slovensko celkem široké spektrum nástrojů politiky zaměstnanosti. Většina nástrojů se ale týká finanční motivace zaměstnavatelů, či zájemců o práci. Česká republika nedefinovala tolik nástrojů, má jednodušší, stručnější a věcnější zákon o zaměstnanosti, nicméně ani nástroje České republiky nejsou tak pružné a účinné, aby přinesly viditelné výsledky v dohledné době. V oblasti zaměstnanosti si nejlépe vede z hodnocených zemí právě Německo. Velmi úspěšné je v celkové zaměstnanosti, ale i v dílčích oblastech zaměstnanosti jako je zaměstnanost žen, starších osob a zaměstnanost absolventů. Z toho důvodu se při doporučení pro Českou republiku vychází z aktivní politiky Německa. Úspěch Německa v oblasti zaměstnanosti je bezpochyby dán rychlou reakcí na změny trhu práce a aktuální ekonomickou situací.

5.1 Doporučení pro Českou republiku v oblasti zaměstnanosti

- Stanovit kvóty žen v politice a ve vyšším managementu státní správy.
- Stanovit kvóty žen v managementu soukromých velkých firem.
- Podporovat otevírání dětských jeslí, firemních školek a dalších alternativ současných mateřských škol – zjednodušit administrativu spojenou s jejich realizací, finančně podporovat formou dotací.
- Snižovat mzdové rozdíly mezi muži a ženami.
- Zavést zkrácenou pracovní dobu – zjednodušit administrativu spojenou se zaměstnáváním na zkrácenou pracovní dobu, propagovat směrem k podnikům a motivovat je formou nižších povinných odvodů za zaměstnance s kratším pracovním úvazkem.
- Financovat rekvalifikace především starším občanům, motivovat k dalšímu vzdělávání a zvyšování odbornosti.
- Poskytovat zaměstnavatelům dotace na školení zaměstnanců starších 50 let.
- Ekonomické zvýhodňovat zaměstnávání starších osob formu snížení odvodů zaměstnavatele za zaměstnance předdůchodového věku.
- Poskytovat dotace zaměstnavatelům na zaměstnávání nezaměstnaných osob starších 50 let.
- Podporovat propojení studia s podnikovou praxí.
- Daňově zvýhodňovat zaměstnání absolventů po dobu jednoho roku.

Ve většině zemí nejen Evropské unie jsou vláda a politicky angažované osoby autoritou pro občany. Pokud by se docílilo zvýšení počtu žen v politice a v managementu státní správy, je velmi pravděpodobné, že by byly vzorem i pro soukromé podniky, které by se nebáli zaměstnat ženy na vyšší posty. Zavedení kvót ve velkých soukromých firmách by bylo velkým zásahem. Nicméně tento nástroj by byl vhodný v mezinárodních firmách, či ve firmách od určitého počtu zaměstnanců. Zároveň je vhodné věnovat se též otázce oceňování a rovnosti v platech mezi muži a ženami. Zde by měla být tendence rozdíl ve mzdách snižovat. Mzdový rozdíl dosahuje v ČR přibližně 23% ve prospěch mužů, zatímco evropský průměr je 18%. Snížení mzdových rozdílů je další motivací pro ženy nejen pracovat, ale také kariérně růst.

Zvýšení zaměstnanosti žen je jednou z cest, jak dosáhnout vyšší celkové zaměstnanosti. V současné době jsou rozpočty rodin v České republice celkem napjaté, náklady na život rostou, rodiny se zadlužují. Je tedy nutné a morální podporovat zaměstnanost žen a zvyšovat tím životní standard rodin v ČR. Před několika lety se zavíraly mateřské školy a teď mají matky tříletých dětí problém s umístěním ve školce. Přednost mají předškolní děti. Matkám tedy nezbývá nic jiného než potomky vozit dál od místa bydlištěm, či platit drahé soukromé školky. Podpora otevírání jeslí, firemních školek a dalších alternativ by přispělo k tomu, aby se ženy - matky vraceli dříve do zaměstnání. K tomuto kroku by bylo vhodné zjednodušit administrativu spojenou se základním takových zařízení.

Zkrácená pracovní doba je nástroj, který se ujal nejen v Německu, ale také v severních státech Evropy. Zkrácená pracovní doba umožňuje ženám skloubit pracovní život s rodinným. V České republice jde zatím o minimálně využívaný nástroj ke zvýšení zaměstnanosti. Tento způsob zaměstnání se využívá především při zaměstnání zdravotně postižených. Ačkoli právní nárok má také rodič pečující o dítě do 15 let, není tento způsob často využíván. Proto by bylo vhodné podniky motivovat daňovým zvýhodněním, pokud zaměstnají ženu, která má děti mladší 15 let.

Problematika zaměstnanosti starších osob je také prioritou v ČR. Stále se prodlužuje odchod do důchodu a zároveň ubývá lidí v produktivním věku. Proto je důležité, aby zaměstnanost lidí v předdůchodovém věku byla co nejvyšší a to nejen z ekonomického hlediska, ale také z hlediska sociálního a etického. Stát by měl starší lidi přimět k dalšímu vzdělávání a zvyšování kvalifikace ať už formou dotací na školení či financováním rekvalifikací. Způsobem jak motivovat podniky za zaměstnávání starších osob by mohly být jednorázové dotace na zaměstnání starších lidí registrovaných na úřadu práce, či snížení odvodů zaměstnavatelů za starší zaměstnance nad 50 let.

Zvyšování zaměstnanosti mladých lidí je v současné době velmi důležité a to nejen z důvodu splnění hlavního cíle v oblasti zaměstnanosti, ale především z důvodu stárnutí populace. Problémem dnešních absolventů je chybící požadovaná praxe. Proto by bylo vhodné inspirovat se v zemích s nízkou měrou nezaměstnanosti mladých a propagovat propojení studia s praxí. Firmy by si tak mohly vyškolit své budoucí zaměstnance během studia s nižšími náklady a absolventi by pak končili studium s praxí. Stále platí, že nejvyšší šanci na uplatnění a nalezení pracovního místa mají vysoce kvalifikovaní lidé a to především v technických oborech.

Závěr

Není jednoduché odhadnout, jak dopadne Strategie Evropa 2020. Dle nastavených cílů se předpokládá, že stanovených výsledků bude dosaženo. Evropa se poučila z chyb předchozí strategie, nastavila cíle reálnější a více zainteresovala jednotlivé členské státy, které jsou zodpovědné za plnění národních cílů. Průběžně a detailně jsou kontrolována plnění jednotlivých cílů a členské země dostávají každý rok Doporučení Rady, které hodnotí dosavadní výsledky a definuje, na které slabé stránky se má každá země zaměřit.

Česká republika je vcelku úspěšná v plnění národních cílů Strategie Evropa 2020. Míra zaměstnanosti se poslední dva roky opět zvyšuje. Celková míra zaměstnanosti je nad průměrem EU a v míře zaměstnanosti mužů dokonce patří mezi nejvyšší v Unii. Avšak zaměstnanost rizikových skupin jako jsou ženy s dětmi, či starší lidé již tak úspěšná není. Také nezaměstnanost mladých lidí je stále pod průměrem EU a dokonce se od roku 2008 téměř zdvojnásobila. Vývoj zaměstnanosti může Česká republika pozitivně ovlivnit aktivnějším přístupem a efektivnějšími nástroji v politice zaměstnanosti. Takové nástroje zatím chybí, resp. nástroje, které aktuálně Česká republika používá, neřeší příliš aktuální nedostatky v zaměstnanosti ČR. Na základě Doporučení Rady k národnímu programu reformy České republiky již byly realizovány některé změny v politice zaměstnanosti. Vláda ČR přijala řadu opatření, která vstoupila v platnost 1.1 2012, jejichž cílem bylo povzbuzení poptávky po práci a zvýšení flexibility na trhu práce. Ani reformy, které ČR realizovala v rámci trhu práce, se plně nezabývají zlepšením zaměstnanosti segmentů na trhu práce, kde je míra zaměstnanosti nízká. Proto se poslední Doporučení Rady věnuje především těmto slabinám v oblasti zaměstnanosti.

Vzhledem ke značné otevřenosti české ekonomiky, bude vývoj ukazatelů zaměstnanosti a jejich plnění záviset na vývoji ekonomiky celé unie, řešení krize měnové unie a zároveň na provádění strukturálních reform v ČR. V oblasti zaměstnanosti je ale třeba dělat takovou aktivní politiku, aby dosažené výsledky nebyly opět ztraceny, pokud by se opakovala podobná situace jako v druhé polovině minulého desetiletí, kdy ekonomiku celého světa by ochromila hospodářská krize.

V diplomové práci byla srovnána zaměstnanost České republiky se zaměstnaností Německa a Slovenska. Ačkoli ekonomiky těchto států jsou rozdílné a jejich trhy práce specifické, dalo by se říct, že úspěšnost plnění jednotlivých cílů závisí na rychlosti reakce na aktuální situaci na trhu práce. Nástroje, které fungovaly před deseti lety, jsou v současné

moderní ekonomice nedostačující. Což se ukázalo v případě Slovenska, které v zákonu o zaměstnanosti uvádí sice mnoho nástrojů, z nichž je asi pouze třetina vyhodnocena jako přínosná. Většina nástrojů je založena na jednorázovém finančním příspěvku. Německo je velmi úspěšné ve všech směrech zaměstnanosti. Zaměstnanost Německa rostla i v období krize, zatímco ve většině zemí EU měla klesající tendenci. To svědčí o prozíravosti, připravenosti a rychlých reakcích na hospodářskou situaci a změny na trhu práce.

Česká republika by se tedy měla inspirovat politikami zaměstnanosti úspěšnějších zemí, dále podporovat aktivní politiku zaměstnanosti za účelem zvýšení celkové zaměstnanosti a především se intenzivně zaměřit na slabé stránky v oblasti zaměstnanosti. Doporučení pro Českou republiku v oblasti zaměstnanosti, které je uvedené ve vlastní části diplomové práce, vychází především z fungující politiky zaměstnanosti Německa. Nástroje, které Německo zavedlo v posledních letech za účelem zvýšení zaměstnanosti, využívají i další země EU, především západní a severní Evropy. Účinnost těchto nástrojů je tedy prověřená a Česká republika by měla tyto fungující nástroje převzít a aplikovat do své politiky zaměstnanosti.

Pokud se podaří v dalších letech zvýšit zaměstnanost žen, mladých lidí a starších osob, je reálné nejen splnění celkového cíle v oblasti zaměstnanosti, ale i jeho překročení.

„Nejúspěšnější není ten největší nebo nejsilnější, ale ten, kdo je nejlépe schopen se přizpůsobit.“ (Charles Darwin)

Seznam použitých zdrojů:

1. FIALA, Petr, PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 1. vydání Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003, 743 s. ISBN 80-7325-015-2.
2. KLVAČOVÁ, Eva, MALÝ, Jiří, MRÁČEK, Karel. *Lisabonská strategie: posílí, nebo oslabí evropskou konkurenceschopnost?* 1. vydání Praha: Professional Publishing, 2006, 116 s. ISBN 80-86946-25-8.
3. KOK, Wim. *Tváří v tvář změnám. Lisabonská strategie pro růst a zaměstnanost*. Zpráva skupiny odborníků na vysoké úrovni vedené panem Winem Kokem. Brusel, 2004.
4. KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor, PŘENOSIL, Jan. *Učebnice evropské integrace*. 2. vydání Brno: Barrister & Principal, 2006, 402 s. ISBN 978-80-7364-044-6.
5. MALÝ, Jiří. GAJDŮŠKOVÁ, Alena. *Strategie Evropa 2020: nové výzvy, příležitosti a hrozby pro ekonomiku EU*. Přepis příspěvků přednesených na konferenci pořádané na Ministerstvu zahraničních věcí ČR 22. září 2010. 1. vydání Praha: Newton College, a.s., 2010, 136 s. ISBN 978-80-904281-4-0.
6. MALÝ, Jiří. MRÁČEK, Karel. *Vyhodnocení Lisabonské strategie: vliv na konkurenceschopnost členských států*. Souhrnná publikace z vědeckopopularizačního semináře pořádaného dne 6. května 2011. 1. vydání Praha: Newton College, a.s., 2011, 161 s. ISBN 978-80-904281-6-4.
7. PEŠEK, Oldřich. *Lisabonská strategie a její význam pro hospodářskou politiku Evropské unie*. Mezinárodní politika, Societas, Praha, 2005.
8. ŠREIN, Zdeněk. *Mechanismy hospodářské politiky Evropské unie*. Přepřacované vydání Ústí nad Labem: UJEP FSE, 2008, 297 s. ISBN 978-80-7414-077-8.
9. TOTH, Daniel. *Lisabonská strategie, Hospodářská a sociální politika Evropské unie*. 1. vydání Praha: Kernberg Publishing, s. r. o., 2009, 195 s. ISBN 978-80-87197-21-9.
10. URBAN, Luděk. *Lisabonská strategie: jak si stojí v poločase*. Mezinárodní politika, Societas, Praha, 2005.
11. ZAHRADNÍK, Petr. *Lisabonská strategie a pokus o její oživení*. EU Office České Spořitelny, Praha 2005.

Dokumenty:

1. Dokument SEC (2010) 114 v konečném znění, Pracovní dokument útvarů komise, *Hodnocení Lisabonské strategie*. Brusel: Evropská Komise, 2.2.2010, 10 s.
2. Dokument KOM (2005) 24, Sdělení jarnímu zasedání Evropské rady, *Společně k růstu a zaměstnanosti Nový začátek Lisabonské strategie*. Brusel: Komise evropských společenství, 2. 2. 2005, 35 s.
3. Dokument KOM (2005) 330 v konečném znění, Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu, *Společné akce pro růst a zaměstnanost: Lisabonský program společenství*. Brusel: Komise evropských společenství, 20. 7. 2005, 11 s.
4. Document COM (2010) 2020, Communication from the commission, *EUROPE 2020. A strategy for smart, sustainable and inclusive growth*. Brussels: European Commissions, 3.3 2010, 36 p., dostupné z: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>.
5. Dokument COM (2010) 2020 v konečném znění, Sdělení Komise, *Evropa 2020, Strategie pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění*. Brusel: Evropská Komise, 3.3 2010, 36 s.
6. Dokument: *Akční plán pro naplňování národních cílů ČR stanovených v rámci Strategie Evropa 2020*. Praha: Úřad vlády ČR, 7. 6. 2010, 59 s.
7. Dokument: NÁRODNÍ LISABONSKÝ PROGRAM 2005-2008. *Národní program reforem České republiky*. Říjen 2005, 37 s., dostupné z: http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/NPR_CZ_102005_pdf.pdf.
8. Dokument: NÁRODNÍ PROGRAM REFOREM ČESKÉ REPUBLIKY 2008-2010. Říjen 2008, 81 s., dostupné z: http://mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Narodni_program_reforem_CR_2008-2010_pdf.pdf.
9. Dokument: Investice pro českou konkurenceschopnost: Příspěvek České republiky ke Strategii Evropa 2020. Národní program reforem České republiky 2011. 79 s., dostupné z: <http://www.vlada.cz/scripts/file.php?id=92896>.
10. Dokument: Investice pro českou konkurenceschopnost: Příspěvek České republiky ke Strategii Evropa 2020. Národní program reforem České republiky 2012. Úřad vlády České republiky, duben 2012, 96 s., dostupné z:

http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/nrp2012_czech_cs.pdf.

11. Dokument: OPERAČNÝ PROGRAM Zaměstnanost' a sociální inkluzia 2007 – 2013. Ministerstvo práce, sociálních věcí a rodiny SR, november 2011, 204 s., dostupné z: http://www.esf.gov.sk/documents/2012/Operacny-program-Zamestnanost-a-Socialna-Inkluzia_verzia-2.pdf.
12. Dokument: Zákon o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb. Ministerstvo práce a sociálních věcí. 13. května 2004, 66 s., dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/zakon_c_435-2004_sb.pdf.
13. Dokument: Zákon o službách zaměstnanosti a o změně a doplnění některých zákonů č. 5/2004. 4. december 2003, 110 s., dostupné z: http://www.upsvar.sk/buxus/docs/Zakon_o_sluzbach_zamestnanosti.pdf.
14. Dokument SWD (2012) 303 final: PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE. Posouzení národního programu reforem a programu stability na rok 2012 pro ČESKOU REPUBLIKU. Průvodní dokument k DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem České republiky na rok 2012 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu České republiky na období 2012 – 2015. Brusel: Evropská Komise, 30. 5. 2012, 38 s., dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/swd2012_czech_cs.pdf.

Internetové zdroje:

1. URBAN, Luděk. *Lisabonská strategie*. Praha 2005 [on-line]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art2377_cs.htm [cit. 2012-06-27]
2. URBAN, Luděk. *Lisabonská strategie II*. Praha 2005 [on-line]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/abc/policies/art3060_cs.htm [cit. 2012-06-27]
3. VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie Evropa 2020 a ČR. Národní cíle ČR v rámci Strategie Evropa 2020* [on-line]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/cr/eu-2020-a-cr-78696/> [bez udání data]

4. EUROSTAT. EUROPEAN COMMISSION. *Europe 2020 indicators* [on-line]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/europe_2020_indicators/headline_indicators [cit. 2012-11-27]
5. EVROPSKÁ KOMISE. *Evropa 2020* [on-line]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/who-does-what/index_cs.htm [cit. 2011-3-14]
6. EVROPSKÁ KOMISE. EVROPSKÁ UNIE. *Základní informace o Evropské unii* [on-line]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/basic-information/index_cs.htm [bez udání data]
7. EURES ČECHY – BAVORSKO. *Práce v Evropě* [on-line]. Dostupné z: <http://www.eures-by-cz.eu/index.php?id=68&L=1> [bez udání data]
8. MINISTERSTVO PRÁCE O SOCIÁLNÍCH VĚCÍCH. *Aktivní politika zaměstnanosti a zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti* [on-line]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/zamest/dotace/apz> [cit. 2012-01-23]
9. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistiky* [on-line]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statistiky> [cit. 2012-01-23]
10. VAVROŇ, Jiří. KOVAŘÍK, Jan. *Ekonomy děsí velký počet lidí bez práce* [on-line]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/275376-ekonomy-desi-velky-pocet-mladych-lidi-bez-prace.html> [cit. 2012-08-09]
11. NÁRODNÍ ÚSTAV PRO VZDĚLÁVÁNÍ. *Nezaměstnanost mladých v ČR a evropských zemích* [on-line]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/0-0-04/Nezamestnanost-mladych-v-CR-a-evropskych-zemich/12> [cit. 2012-11-27]

Přílohy:

Příloha č. 1: Cíle strategie Evropa 2020.

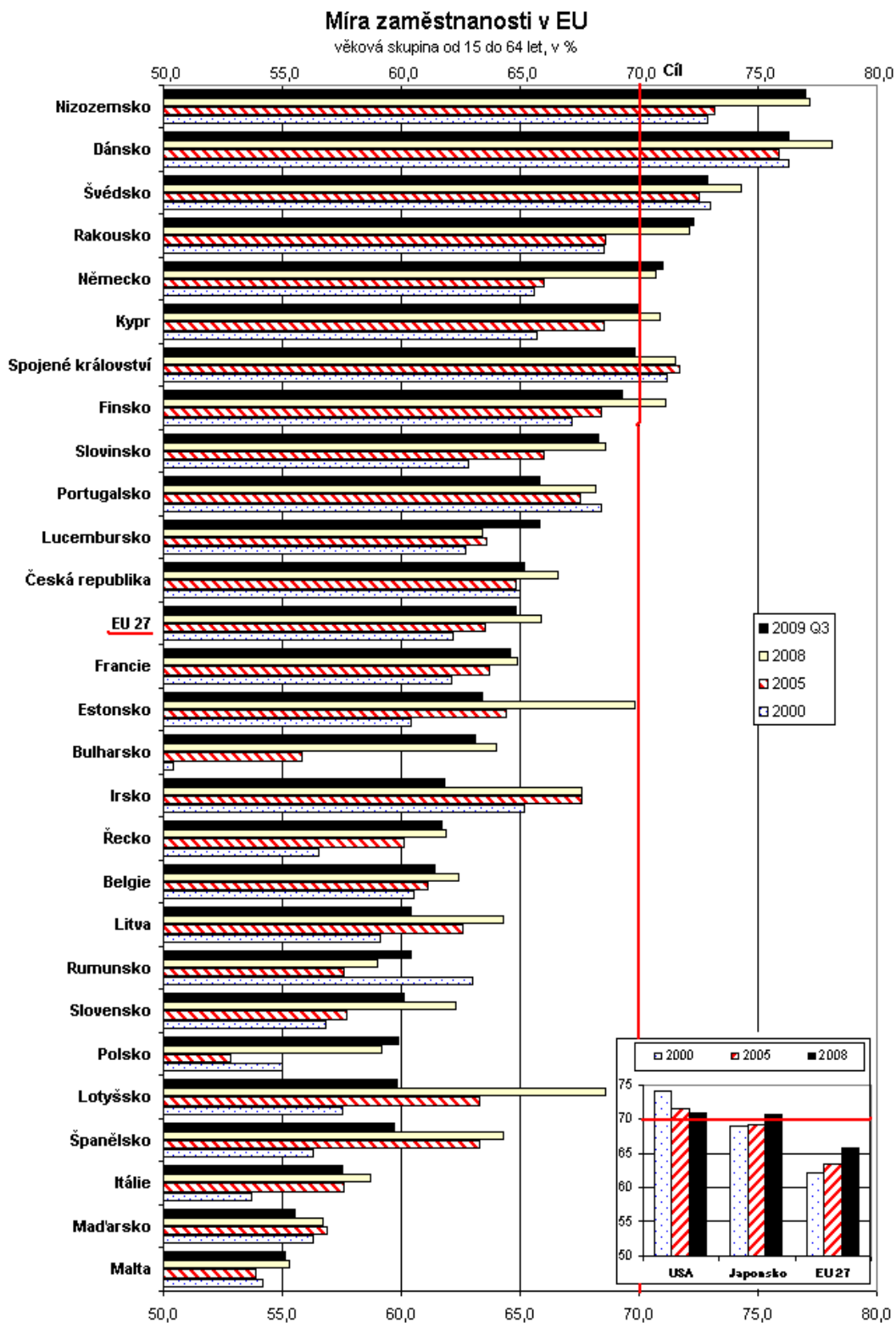
Cíle členských států	Míra zaměstnanosti v %	Výzkum a vývoj v % HDP	Snižování emisí CO ₂	Obnovitelné zdroje energie	Energetická účinnost – snížení spotřeby energie v mil. tun ropného ekvivalentu	Předčasné ukončování školní docházky v %	Terciární vzdělání v %	Snížení počtu osob ohrožených chudobou či sociálním vyloučením
Hlavní cíl EU	75%	3%	-20%(ve srovnání s rokem 1990)	20%	20% zvýšení energetické účinnosti odpovídající 368 mil.tun ropného ekvivalentu	10%	40%	20000000
Odhad EU	73,7 – 74%	2,65 – 2,72%	-20%(ve srovnání s rokem 1990)	20%	206,9 mil.tun ropného ekvivalentu	10,3 – 10,5%	37,5 - 38%	nelze určit (rozdílné metodiky států)
AT	77 – 78%	3,76%	-16%	34%	7,16	9,5%	38%	235000
BE	73,2%	3%	-15%	13%	9,8	9,5%	47%	380000
BG	76%	1,5%	20%	16%	3,2	11%	36%	260000
CY	75 - 77 %	0,5%	5%	13%	0,46	10%	46%	27000
CZ	75%	1%	9%	13%	není určeno	5,5%	32%	30000
DE	77%	3%	-14%	18%	38,3	<10%	42%	330000
DK	80%	3%	-20%	30%	0,83	<10%	Nad 40%	22000
EE	76%	3%	11%	25%	0,71	9,5%	40%	snížit procento na 15%
EL	70%	bude revidováno	-4%	18%	2,7	9,7%	32%	450000
ES	74%	3%	-10%	20%	25,2	15%	44%	1400000-1500000
FI	78%	4%	-16%	38%	4,21	8%	42%	150000

FR	75%	3%	-14%	23%	34	9,5%	50%	Snížit počet osob trvale ohrožených chudobou o třetinu v období 2007 – 2012 či o 1600 000 osob
HU	75%	1,8%	10%	15%	2,96	10%	30,3%	450000
IE	69 – 71%	2%	-20%	16%	2,75	8%	60%	186 000 (do roku 2016)
IT	67 – 69%	1,53%	-13%	17%	27,9	15 – 16%	26 – 27%	2200000
LT	72,85%	1,9%	15%	23%	1,14	<9%	40%	170000
LU	73%	2,3 – 2,6%	-20%	11%	0,2	<10%	40%	není určeno
LV	73%	1,5%	17%	40%	0,67	13,4%	34 – 36%	121000
MT	62,9%	0,67%	5%	10%	0,24	29%	33,00%	6560
NL	80%	2,5%	-16%	14%	není určeno	<8%	Nad 40%	100000
PL	71%	1,70%	14%	15%	14	4,5%	45%	1500000
PT	75%	2,7 – 3,3%	1%	31%	6	10%	40%	200000
RO	70%	2%	19%	38%	10	11%	26,70%	580000
SE	nad 80%	4%	-17%	49%	12,8	<10%	40 – 45%	Snížit % žen a mužů nezapojených do pracovního procesu, dlouhodobě nezaměstnaných a osob v dlouhodobě pracovní neschopnosti pod 14%
SI	75%	3%	4%	25%	není určeno	5%	40%	40000
SK	72%	1%	13%	14%	1,65	6%	40%	170000
UK	NPR nestanoví žádný cíl	NPR nestanoví žádný cíl	-16%	15%	není určeno	NPR nestanoví žádný cíl	NPR nestanoví žádný cíl	Cíle zákona proti chudobě dětí (2010)

Zdroj: Evropská komise, vlastní zpracování.

Příloha č. 2: Míra zaměstnanosti EU - cíl Lisabonské strategie.

Zdroj: Evropská Komise. *Hodnocení Lisabonské strategie*. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/lisbon_strategy_evaluation_cs.pdf

Příloha č. 3: Míra zaměstnanosti ekonomicky aktivního obyvatelstva v letech 2000-2011.

Zaměstnanost celkem

země/rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
EU	66,6	66,9	66,7	67	67,4	68	69	69,9	70,3	69	68,6	68,6
Belgie	65,8	65	65	64,7	65,6	66,5	66,5	67,7	68	67,1	67,6	67,3
Bulharsko	55,3	54,8	55,8	58	60,1	61,9	65,1	68,4	70,7	68,8	65,4	63,9
Česká republika	71	71,2	71,6	70,7	70,1	70,7	71,2	72	72,4	70,9	70,4	70,9
Dánsko	78	78,3	77,7	77,3	77,6	78	79,4	79	79,7	77,5	75,8	75,7
Estonsko	67,4	67,8	69,2	70	70,6	72	75,8	76,8	77	69,9	66,7	70,4
Finsko	71,6	72,6	72,6	72,2	72,2	73	73,9	74,8	75,8	73,5	73	73,8
Francie	67,8	68,5	68,7	69,7	69,5	69,4	69,3	69,8	70,4	69,4	69,2	69,2
Irsko	70,4	71,1	70,7	70,6	71,5	72,6	73,4	73,8	72,3	67,1	65	64,1
Itálie	57,4	58,5	59,4	60	61,5	61,6	62,5	62,8	63	61,7	61,1	61,2
Kypr	72,3	74,1	75,1	75,4	74,9	74,4	75,8	76,8	76,5	75,7	75,4	73,8
Litva	65,6	64,2	67,2	68,9	69	70,6	71,6	72,9	72	67,2	64,4	67,2
Lotyšsko	63,5	65,1	67	68,9	69,3	70,3	73,5	75,2	75,8	67,1	65	67,2
Lucembursko	67,4	67,7	68,2	67,2	67,7	69	69,1	69,6	68,8	70,4	70,7	70,1
Maďarsko	61,2	61,3	61,4	62,4	62,1	62,2	62,6	62,6	61,9	60,5	60,4	60,7
Malta	57,2	57,2	57,7	57,8	57,9	57,9	57,6	58,5	59,1	58,8	60,1	61,5
Německo	74,3	75,4	75,8	75,2	74,9	75,1	76,3	77,8	78,9	78,8	76,8	77
Nizozemí	68,8	69,1	68,8	68,4	68,8	69,4	71,1	72,9	74	74,2	74,9	76,3
Polsko	61	59,4	57,4	57,1	57,3	58,3	60,1	62,7	65	64,9	64,6	64,8
Portugalsko	73,5	73,9	73,6	72,9	72,6	72,3	72,7	72,6	73,1	71,2	70,5	69,1
Rakousko	71,4	71,5	71,8	72	70,8	71,7	73,2	74,4	75,1	74,7	74,9	75,2
Rumunsko	69,1	68,3	63,3	63,7	63,5	63,6	64,8	64,4	64,4	63,5	63,3	62,8
Řecko	61,9	61,5	62,5	63,6	64	64,6	65,7	66	66,5	65,8	64	59,9
Slovensko	63,5	63,5	63,6	64,8	63,7	64,5	66	67,2	68,8	66,4	64,6	65,1
Slovinsko	68,5	69,4	69	68,1	70,4	71,1	71,5	72,4	73	71,9	70,3	68,4
Španělsko	60,7	62,1	62,7	64	65,2	67,2	68,7	69,5	68,3	63,7	62,5	61,6
Švédsko	77,7	78,7	78,5	77,9	77,4	78,1	78,8	80,1	80,4	78,3	78,7	80
Velká Británie	74	74,4	74,5	74,7	75	75,2	75,2	75,2	75,2	73,9	73,6	73,6

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

Příloha č. 4: Míra zaměstnanosti žen v EU v letech 2000 – 2011.

**Zaměstnanost
žen**

země/rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
EU	57,3	57,9	58,1	58,7	59,4	60	61,1	62,1	62,8	62,3	62,1	62,3
Belgie	56	55,3	55,8	56,2	57,2	58,6	58,8	60,3	61,3	61	61,6	61,5
Bulharsko	50,7	51,5	52,3	54	56	57,1	60,4	63,5	65,4	64	61,7	61,2
Česká republika	61,9	62,2	62,3	61,4	61,1	61,3	61,8	62,4	62,5	61,4	60,9	61,7
Dánsko	72,9	73,7	73,1	72,4	73	73,7	74,8	74,7	75,5	74,5	73	72,4
Estonsko	62,9	63,4	64,5	65,5	66,8	69	72,5	72,5	72,8	68,8	65,7	67,6
Finsko	68,2	69,5	70,4	70	69,7	70,8	71,5	72,5	73,1	72,4	71,5	71,9
Francie	60,3	61,2	61,9	63,5	63,5	63,7	63,8	64,8	65,5	64,9	64,8	64,7
Irsko	57,9	59,1	59,6	59,8	60,8	62,4	63,3	64,4	64,1	61,9	60,5	59,7
Itálie	42,2	43,8	44,9	45,6	48,3	48,4	49,6	49,9	50,6	49,7	49,5	49,9
Kypr	59	62,4	64,7	65,9	64,1	63,8	65,9	67,7	68,2	68,1	68,5	67,3
Litva	63,9	62,5	63,9	65,6	65	66,6	68,3	69,5	68,8	67,5	65,1	66,7
Lotyšsko	59,3	61,6	63	64,3	65	65,7	69,1	70,7	72,1	66,8	64,9	65,8
Lucembursko	53,8	54,5	55,4	55,1	56,2	58,4	59,4	61	60,1	61,5	62	61,9
Maďarsko	53,9	54,1	54,3	55,5	55,3	55,6	55,7	55,5	55,1	54,4	55	54,9
Malta	33,2	32,1	34,4	34,9	34,3	35,1	35,4	37,4	39,3	39,8	41,6	43,4
Německo	60,9	61,5	61,9	61,9	62,6	63,1	65	66,7	67,8	68,7	69,6	71,1
Nizozemí	64,1	65,7	66,8	66,9	66,9	67,6	69	70,7	72,2	72,7	70,8	71,4
Polsko	54,2	53	51,4	51,2	51,2	51,7	53,1	55,5	57,3	57,6	57,7	57,6
Portugalsko	65,1	65,8	65,7	65,9	66,1	66	66,3	66,3	67	66,1	65,6	64,8
Rakousko	62,3	63,4	64,1	64,5	63,7	64,9	66,4	67,2	68,6	69,4	69,6	69,6
Rumunsko	63	62,3	56,8	57	57,4	56,9	58,5	57,9	57,3	56,3	55,9	55,7
Řecko	45,5	45,1	46,6	47,9	48,8	49,6	51,2	51,6	52,5	52,7	51,7	48,6
Slovensko	57,2	57,5	57,2	58,4	56,7	56,7	57,5	58,7	60,3	58,2	57,4	57,6
Slovinsko	63,6	64,1	63,8	62,8	65,4	66,2	66,5	67,1	68,5	67,9	66,5	64,8
Španělsko	44,5	46,3	47,6	49,5	51,5	54,4	56,4	58	58,3	56,3	55,8	55,5
Švédsko	75,3	76,4	76,6	76	75,3	75,5	75,8	77,1	77,2	75,7	75,7	77,2
Velká Británie	66,8	67,3	67,5	67,7	68	68,5	68,6	68,4	68,8	68,2	67,9	67,9

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

Příloha č. 5: Míra zaměstnanosti mužů v EU v letech 2000 – 2011.

Zaměstnanost mužů

země/rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
EU	76	76	75,5	75,5	75,6	76	76,9	77,8	77,9	75,8	75,1	75
Belgie	75,5	74,5	74	73,1	73,8	74,3	74	75	74,7	73,2	73,5	73
Bulharsko	60,2	58,3	59,4	62,2	64,4	66,8	69,9	73,4	76,1	73,8	69,1	66,6
Česká republika	80,2	80,3	80,9	80,1	79,2	80,1	80,4	81,5	82	80,2	79,6	79,9
Dánsko	82,9	82,8	82,3	82,2	82,1	82,3	83,8	83,2	83,9	80,5	78,6	79
Estonsko	72,4	72,7	74,5	75	74,7	75,4	79,5	81,4	81,7	71	67,7	73,5
Finsko	74,9	75,7	74,8	74,4	74,5	75,1	76,3	77,2	78,4	74,7	74,5	75,6
Francie	75,6	76	75,6	76,1	75,7	75,3	74,9	75	75,5	74,1	73,8	73,9
Irsko	82,8	83	81,8	81,3	82,1	82,8	83,4	83	80,4	72,4	69,5	68,6
Itálie	72,8	73,4	74	74,6	74,9	74,8	75,5	75,8	75,4	73,8	72,8	72,6
Kypr	86,4	86,6	86,2	85,6	86,3	85,5	86,2	86,4	85,2	83,5	82,5	80,4
Litva	67,4	66,1	70,8	72,5	73,4	74,9	75,2	76,5	75,5	66,9	63,6	67,7
Lotyšsko	68,2	69	71,4	73,9	74,1	75,4	78,2	80,1	79,7	67,4	65,1	68,7
Lucembursko	80,7	80,7	80,8	79,1	78,9	79,4	78,9	78,3	77,2	79	79,2	78,1
Maďarsko	68,9	68,9	69	69,6	69,2	69,2	69,9	70,2	69	67	66	66,8
Malta	80,9	82	81	80,6	81,2	80,6	79,2	78,7	78,2	77,1	77,8	78,8
Německo	76,5	76,5	75,6	74,7	74,9	75,6	77,2	79,1	80,1	79,6	80,1	81,4
Nizozemí	84,3	84,9	84,6	83,4	82,7	82,4	83,5	84,8	85,5	84,9	82,8	82,6
Polsko	68	66	63,6	63,1	63,5	65,1	67,3	70,2	73	72,6	71,6	72,2
Portugalsko	82,3	82,5	81,8	80,2	79,3	78,7	79,2	79,1	79,4	76,5	75,4	73,4
Rakousko	80,6	79,6	79,6	79,6	78	78,5	80	81,6	81,7	80,1	80,2	80,8
Rumunsko	75,4	74,6	70,1	70,5	69,7	70,4	71,2	71	71,6	70,7	70,8	69,9
Řecko	78,8	78,3	78,7	79,6	79,5	79,8	80,3	80,4	80,4	78,8	76,2	71,1
Slovensko	70	69,7	70,2	71,4	70,9	72,5	74,6	76	77,4	74,6	71,9	72,7
Slovinsko	73,2	74,6	74,1	73,2	75,4	75,8	76,3	77,5	77,4	75,6	74	71,8
Španělsko	76,9	77,8	77,7	78,3	78,7	79,9	80,7	80,7	78,1	71	69,1	67,6
Švédsko	80,1	80,9	80,3	79,8	79,4	80,7	81,7	83,1	83,5	80,9	81,7	82,8
Velká Británie	81,4	81,6	81,6	81,9	82,1	82	82	82,2	81,8	79,6	79,3	79,4

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

Příloha č. 6: Míra zaměstnanosti starších pracovníků v EU ve věku 55 – 65.

Zaměstnanost starších pracovníků:

země/rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
EU	36,9	37,7	38,5	40	40,7	42,3	43,5	44,6	45,6	46	46,3	47,4
Belgie	26,3	25,1	26,6	28,1	30	31,8	32	34,4	34,5	35,3	37,3	38,7
Bulharsko	20,8	24	27	30	32,5	34,7	39,6	42,6	46	46,1	43,5	43,9
Česká republika	36,3	37,1	40,8	42,3	42,7	44,5	45,2	46	47,6	46,8	46,5	47,6
Dánsko	55,7	58	57,9	60,2	60,3	59,5	60,7	58,9	58,4	58,2	58,4	59,5
Estonsko	46,3	48,5	51,6	52,3	52,4	56,1	58,5	60	62,4	60,4	53,8	57,2
Finsko	41,6	45,7	47,8	49,6	50,9	52,7	54,5	55	56,5	55,5	56,2	57
Francie	29,9	31,9	34,7	37	37,8	38,5	38,1	38,2	38,2	39	39,8	41,5
Irsko	45,3	46,8	48	49	49,5	51,6	53,1	53,8	53,7	51,3	50,2	50
Itálie	27,7	28	28,9	30,3	30,5	31,4	32,5	33,8	34,4	35,7	36,6	37,9
Kypr	49,4	49,1	49,4	50,4	49,9	50,6	53,6	55,9	54,8	56	56,8	55,2
Litva	40,4	38,9	41,6	44,7	47,1	49,2	49,6	53,4	53,1	51,6	48,6	50,5
Lotyšsko	36	36,9	41,7	44,1	47,9	49,5	53,3	57,7	59,4	53,2	48,2	51,1
Lucembursko	26,7	25,6	28,1	30,3	30,4	31,7	33,2	32	34,1	38,2	39,6	39,3
Maďarsko	22,2	23,5	25,6	28,9	31,1	33	33,6	33,1	31,4	32,8	34,4	35,8
Malta	28,5	29,4	30,1	32,5	31,5	30,8	29,8	28,5	29,2	27,8	30,2	31,7
Německo	37,6	37,9	38,9	39,9	41,8	45,5	48,1	51,3	53,7	56,1	57,7	59,9
Nizozemí	38,2	39,6	42,3	44,3	45,2	46,1	47,7	50,9	53	55,1	53,7	56,1
Polsko	28,4	27,4	26,1	26,9	26,2	27,2	28,1	29,7	31,6	32,3	34	36,9
Portugalsko	50,7	50,2	51,4	51,6	50,3	50,5	50,1	50,9	50,8	49,7	49,2	47,9
Rakousko	28,8	28,9	29,1	30,3	28,8	31,8	35,5	38,6	41	41,1	42,4	41,5
Rumunsko	49,5	48,2	37,3	38,1	36,9	39,4	41,7	41,4	43,1	42,6	41,1	40
Řecko	39	38,2	39,2	41,3	39,4	41,6	42,3	42,4	42,8	42,2	42,3	39,4
Slovensko	21,3	22,4	22,8	24,6	26,8	30,3	33,1	35,6	39,2	39,5	40,5	41,4
Slovinsko	22,7	25,5	24,5	23,5	29	30,7	32,6	33,5	32,8	35,6	35	31,2
Španělsko	37	39,2	39,6	40,7	41,3	43,1	44,1	44,6	45,6	44,1	43,6	44,5
Švédsko	64,9	66,7	68	68,6	69,1	69,4	69,6	70	70,1	70	70,5	72,3
Velká Británie	50,7	52,2	53,4	55,4	56,2	56,8	57,3	57,4	58	57,5	57,1	56,7

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.

Příloha č. 7: Míra nezaměstnanosti mladých lidí (méně než 25 let)

Míra nezaměstnanosti mladých lidí (ve věku méně než 25 let)

země/rok	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
EU	17,5	17,2	17,8	18,6	19	18,8	17,5	15,7	15,8	20,1	21,1	21,4
Belgie	16,7	16,8	17,7	21,8	21,2	21,5	20,5	18,8	18	21,9	22,4	18,7
Bulharsko	33,7	38,3	35,2	26,6	24,3	21	18,3	14,1	11,9	15,1	21,8	25
Česká republika	17,8	17,3	16,9	18,6	21,1	19,3	17,6	10,8	9,9	16,7	18,4	18,1
Dánsko	6,2	8,3	7,4	9,2	8,2	8,6	7,7	7,5	8	11,8	14	14,2
Německo	8,7	8,4	9,9	11,6	13,8	15,6	13,8	11,9	10,6	11,2	9,9	8,6
Estonsko	24,4	23,2	17,8	20,8	21,6	16,1	11,9	10,1	12,1	27,5	32,9	22,3
Irsko	6,7	7,2	8,4	8,7	8,7	8,6	8,6	8,9	13,3	24,4	27,8	29,4
Řecko	29,1	28	26,8	26,8	26,9	26	25,2	22,9	22,1	25,8	32,9	44,4
Španělsko	22,9	21	22,2	22,6	22	19,7	17,9	18,2	24,6	37,8	41,6	46,4
Francie	19,6	16,3	17,2	19,1	20,8	21,3	22,4	19,8	19,3	24	23,6	22,9
Itálie	26,2	23,1	22	23,6	23,5	24	21,6	20,3	21,3	25,4	27,8	29,1
Kypr	9,9	8,2	8	8,8	10,2	13,9	9,9	10,2	9	13,7	16,6	22,4
Lotyšsko	21,4	23	23,6	19,9	20	15	13,5	11,9	14,5	36,2	37,2	31
Litva	30	31,1	23	24,8	22,5	15,7	9,8	8,2	13,4	29,2	35,1	32,9
Lucembursko	6,6	6,2	7	11,2	16,4	14,6	15,5	15,6	17,3	16,5	15,8	16,4
Maďarsko	11,9	11	11,9	13,2	15,5	19,4	19,1	18,1	19,9	26,5	26,6	26,1
Malta	13,7	18,8	17,1	17,4	16,6	16,8	15,8	13,9	12,2	14,4	13,1	13,8
Nizozemí	6,1	5	5,4	7,3	9	9,4	7,5	7	6,3	7,7	8,7	7,6
Rakousko	5,3	5,8	6,7	8,1	9,7	10,3	9,1	8,7	8	10	8,8	8,3
Polsko	35,1	39,5	42,5	41,9	39,6	36,9	29,8	21,7	17,3	20,6	23,7	25,8
Portugalsko	10,5	11,5	14,3	17,8	18,9	19,8	20,1	20,4	20,2	24,8	27,7	30,1
Rumunsko	17,2	17,6	21	19,5	21	19,7	21	20,1	18,6	20,8	22,1	23,7
Slovinsko	16,3	17,8	16,5	17,3	16,1	15,9	13,9	10,1	10,4	13,6	14,7	15,7
Slovensko	37,3	39,6	38,1	33,8	33,4	30,4	27	20,6	19,3	27,6	33,9	33,5
Finsko	21,4	19,8	21	21,8	20,7	20,1	18,7	16,5	16,5	21,5	21,4	20,1
Švédsko	10,5	15	16,4	17,4	20,4	22,6	21,5	19,2	20,2	25	25,2	22,9
Velká Británie	12,2	11,7	12	12,2	12,1	12,8	14	14,3	15	19,1	19,6	21,1

Zdroj: Eurostat, vlastní zpracování.